ברוח ישראל סבא

ווי דער רבי האט אונז געהאדעוועט

חינוך חסידותי לאור תורת רבותינו נשיאינו • גליון א

חינוך הבנים והבנות - כמצוה דאורייתא

הכרזת אאמו"ר באחת ההתועדות: אָט אַזוי ווי הנחת תפילין בכל יום איז אַ מצוה דאורייתא אויף יעדען אידען, אָהן אַ חילוק צי אַ גדול בתורה, צי אַ איש פשוט, אַזוי איז אַ חוב גמור אויף יעדען אידען צו טראַכטען יעדען טאָג אַ האַלבע שעה וועגען דעם חנוך פון קינדער, און טאָן אַלץ, וואָס עס איז בכחו צו טאָן און יתר מכפי כוחו, זעהן פועל זיין ביי די קינדער, אַז זיי זאָלען געהן אין דעם דרך וואָס מען איז זיי מדריך. (היום יום כ"ב טבת)

גידול האדם הוא בדומה לגידול עץ השדה...

חז"ל אמרו (סנהדרין יט, ב) כל המלמד את בן חבירו תורה כאלו ילדו שנא' ואלה תולדות אהרן ומשה, וסמיך לי' ואלה שמות בני אהרן לומר לך אהרן ילד ומשה לומד לפיכך נקראו על שמו, וכל לידה א"א בלא עיבור והריון וחבלי לידה וטיפול עם הנולד לפי מה שהוא לטובתו.

וזכר לדבר, דבר העבודה עמל ויגיעה בהדרכת תלמיד וחנוכ[ו] באר הכתוב כי האדם עץ השדה, דגידול האדם חינוכו והדרכתו הוא בדומה לגידול עץ השדה שבא ע"י רוב עמל ויגיעה בחרישה והכשרת הקרקע שתקלט הזרע זרוע, ואז תתן יבולה.

...בא ע"י רוב עמל - ואז תתן יבולה!

וידועה שיש זריעה ויש נטיעה ושתיהן צריכות חרישה דבלא חרישה א"א שתהי' איזה צמיחה מסודרת, ומרובה עבודת הנטיעה על עבודת הזריעה בעידור והשקה, אבל לעומת זה גדלה מעלת פירות הנטיעה על תבואת הזריעה כידוע כל ההבדלים שביניהם.

והנמשל יובן בתלמידים ואופן חינוכם והדרכתם, איש איש לפי מה שהוא, מהם בעלי עסקים וקובעי עתים לתורה, ומהם בעלי הוראה ויושבים באהלה של תורה.

הגנן המעולה יודע הוא כי כל גידול האילן בזמירותיו, בעליו ובירבוי פירותיו וטוב טעמם הכל כאשר לכל תלוי ביגיעתו עמלו ושימת לבבו על כל פרטי הדברים הנוגעים להאילן, הן בהעידור והן בההשקאה בעתו ובזמנו.

אשרי התלמידים הנמצאים בידי מדריכים ומחנכים טובים, השמים לבם ודעתם על הטבת חנוך והדרכת תלמידיהם באהבה אחוה וחיבה פנימית, ועם זה בכל תוקף עוז השגחה בעינא פקיחא על כל מדרך כף רגל וצעדיו ישמור לחנכו לחכמו ולסעדו בעצה טובה איך להגביר הצורה על החומר... (אג"ק אדמו"ר מוהריי"צ ח"ג ע' ש')

דרישת השעה: חינוך ה„גדיים" שצריכים להיות ה„תיישים" במשך השנים הבאות

ידוע הפתגם שאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר בשם אביו, שכשם שמצוה להניח תפילין בכל יום, כך מצוה להקדיש זמן בכל יום להשפיע על האשה והילדים.

והגע עצמך: מצות תפילין הוא מצוה דאורייתא, ולא עוד אלא ש „הוקשה כל התורה כולה לתפילין" (כפי שלומדים מזה כו"כ ענינים), ותוכנה וענינה - לשעבד הלב והמוח (כדאיתא בשו"ע), שהם ה„שליטין" בכל גוף האדם ובכל נשמת האדם.

ומזה מובן עד כמה נוגעת ההשתדלות להשפיע על האשה והילדים - שכ"ק אדנ"ע בחר להשוות זאת למצוה כזו שהיא לא רק מן התורה, אלא שכל התורה כולה הוקשה לה ונוגעת לכללות האדם ע"י הלב והמוח.

ולא כמו אלה שחושבים שמתנהגים „לפנים משורת הדין" בכך שמקמצים את זמנם להשפיע על בני הבית, לספר להם ענין שלפי דעתם הוא דבר פשוט, באמרם שאין להם זמן, כיון שצריכים לעסוק בלימוד התורה, להאריך בתפלה, וכיו"ב - כי, נוסף לכך שיתכן שטועים בחשבונם שזהו דבר פשוט, הנה גם אם זהו אכן דבר פשוט, הרי בנוגע לבני הבית הרי זו ידיעהיסודית, שעל ידה תשתנה הנהגתם בענינים עקריים וחיוניים.

וזוהי ההוראה שכשם שבנוגע לכל התורה כולה, ובנוגע לתפילין שהוקשה כל התורה כולה לתפילין, לא יטען אף אחד שיש ענין חשוב יותר מזה, בידעו שזהו עיקר כל הענינים, ובזה תלוי' העבודה שבלב, והעבודה שבמוח - צריך לידע שכן הוא גם בנוגע להשפעה על בני ביתו, וכדאיתא בגמרא (סנהדרין נז, ב) על הפסוק „כי ידעתיו אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו", „בניו לדין ביתו (היינו הנשים) לצדקה", אשר עי"ז „לקח" אברהם את הקב"ה.

ועאכו"כ בדורנו זה בודאי שאין להפחית מהזמן שצריך להקדיש להשפעה על בני הבית - כיון שזהו יסוד הבית ועיקרו, ובזה תלוי' מציאותו של האדם הנמצא בבית (הבעל).

ולא כמו אלה שנראה להם שההשפעה על נשים ובנות היא דבר „מודרני", ואפשר שייעשה ע"י אחרים, אלא, צריך לדעת שגם ענין זה הוא בכלל הענינים שעליהם אמרו חז"ל (קידושין, מא, א) „מצוה בו יותר מבשלוחו", ובפרט שאחרים אין להם גישה, ואינם יכולים לדעת את ה „אותיות המתאימות" כפי שיודע הבעל או האב.

וכל ההשתדלות שנעשית בענין זה אינה מספיקה בערך דרישת השעה, שבזה תלוי הציור של הדור הצעיר, שהרי „אם אין גדיים כו'" (ירושלמי סנהדרין, פ"י ה"ב), והם ה„גדיים" שצריכים להיות „תיישים" במשך השנים הבאות.

וזוהי גם הסיבה לכך שכ"ק מו"ח אדמו"ר השתדל בהענין דהפצת המעיינות גם עבור נשים ובנות ... ע"י ההוצאה-לאור באידיש, באופן המתאים לפי ענינהן,

ועכשיו צריכים רק את ה„ממוצעים" - האבות והבעלים, שימלאו את תפקידם להיות ה„צינורות" שעל ידם ישפיעו ויעמידו את ה„עזרת נשים", להיות „חכמות נשים בנתה ביתה חצבה עמודי' שבעה"... (משיחת י"ט כסלו תשט"ז - בלתי מוגה)

B"H

Issue 1

„המטרה העיקרית . . פרומע ערליכע אידן,
ווארעמע אידן, חסידישע אידן"

In the Rebbe's Holy Care

Adapted from the Works of the Rebbes of Lubavitch

Education in the Light of Chassidus

The Educational "Equal Opportunities" Legislation

No one would hesitate to tell you, that raising one's children ought to be amongst one's top priorities. But when the Rebbe *Rashab* awarded it unprecedented significance during the *farbrengen* of *Simchas Torah* 5660, everyone was taken by surprise.

He said: "Just as it is a Biblical obligation to don *Tefillin* each day, it is equally incumbent upon each and every person to devote one half hour each day to educating one's children and family."

Think about it: The *Mitzvah* of donning *Tefillin* is a Biblical commandment. Moreover, the *Talmud* (*Kiddushin* 35b) tells us that *Tefillin*, is analogized to the entire Torah and many laws are studied from it.

In addition, the theme of *Tefillin* is the subordination of one's heart and mind to the Almighty. The heart and mind are the 'rulers' over one's body and soul. Thus, comparing education to Teffilin awards it exeptional significance, indicating that its importance is equivelant to ruling the heart and mind.

Accordingly, one can understand the immense significance of teaching and influencing one's wife and children. For the Rebbe *Rashab* chose to compare it to a commandment that is (in addition to being Biblical) equivalent to the entire Torah, having bearing on one's mind, heart, and entire demeanor.

Indeed, this is contrary to the notion entertained by some, that those who engage in teaching something elementary to their families, act 'beyond the letter of the law'; They, however, who have no time are exempt from this because they must study Torah, *daven ba'arichus* etc.

For in addition to the likelihood that their perception of this is erroneous; yet, even in keeping with their presumption, teaching a simple thing to one's family serves to enhance their conduct in vital and fundamental matters, making their awareness an essential concern.

Hence the lesson, that just as one would not consider anything to be of paramount importance to the entire Torah or to the *Mitzvah* of donning *Tefillin* - which is analogized to the entire Torah and has bearing on one's service of the heart and mind, by the same token, the education and guidance of one's family, should be of identical significance.

This concept is reflected in the teachings of our sages (*Sanhedrin* 57b) regarding the verse (*Bereishis* 18:19), "for I have cherished him, because he commands his children and household after him." He, (Avrohom) taught justice to 'his children' and charity to his 'household' i.e. the women, through which Avrohom 'bought' the Almighty.

This certainly holds true in our generation, where this forms the foundation of one's entire home as well as the one who dwells within it (the husband). One should, therefore, not minimize the time spent on teaching and guiding one's household.

A Call to Task

This is in contrast to the opinion that teaching women and girls is a 'modern' innovation and can be carried out by others, for, in such matters our sages tell us (*Kiddushin* 41a), "it is a greater Mitzvah for him to perform it than for his emissary".

In addition, others have fewer means of approach and lack insight to the appropriate language to explain these concepts to them as the husband or father has.

Our Sages tell us (*Yerushalmi Sanhedrin* 51a): *"if there are no 'kid goats', there are no 'he-goats'"*. Children are the 'kid goats' who are destined to become the 'he goats' within the coming years. Thus, any effort on one's part to further enhance their education is *insufficient*, relative to the enormity of the call of the hour; for the entire image of the young generation is contingent upon this.

For this reason, my saintly father-in-law, the [previous] Rebbe invested much effort into disseminating the wellsprings of *Chassidus* in a manner comprehensible to women and girls, particularly in the *Yiddish* language, so that they be able to study *Chassidus* as well.

Now all that is necessary is that the 'intermediaries' - the father's and husband's - fulfill their duty as being the 'channels' through which they will establish and influence the *'ezras nashim'* to fulfill their role expressed in the verse (*Mishley* 14:1) *"The wise among women builds her home."* (*Sicha, Kislev 19*, 5716 - unedited)

A Labor of Love

Our sages (*Sanhedrin* 19b) teach us: "One who teaches Torah to the children of one's fellow, is deemed to have born them." This is studied from the juxtaposition of the verse "these are the offspring of Aharon and *Moshe*" to the verse that proceeds to state "these are the children of *Aharon*."

It is thus understood, that although Aharon bore these children, Moshe, however, taught them. They are therefore referred to as "the offspring of Aharon and *Moshe*."

Of course, the process of birth cannot occur without prior pregnancy, the pains of childbearing, caring for the infant and providing it with all that it needs.

The verse (*Devarim* 20:19) states, "for man is like the tree of the field." Metaphorically, one may draw a comparison from the labor, toil and effort invested in the guidance and education of a student, to that of the effort and toil of sowing the seeds of the field. First one must plow the field, preparing the ground to receive the seeds, and only then can it yield produce.

It is commonly known that there are two distinct forms of growth, sowing and planting. Yet both require plowing, for without plowing there cannot be orderly growth. Planting demands additional toil in contrast to sowing, as one must also hoe, irrigate, etc.

Yet, the fruits yielded by planting are surely of greater quality than the grains of the field, produced by simple sowing, as these differences are well known.

By the same token, a similar moral is true concerning the manner of education and guidance of students - each in keeping with his nature, some being businessmen who fix times for Torah-study, as well as those who regularly study Torah and teach it's precepts.

The skillful gardener knows that the entire growth of a tree, its pruning, leaves and numerous fruit as well as their good taste, is entirely contingent upon his effort, toil and concern for all the details related to its cultivation, hoeing and irrigation in its appropriate time.

Blessed be the students who grow in the hands of virtuous teachers and educators, concerned in heart and mind with the fine education of their pupils. Lovingly, with inner affection, coupled with all necessary fortitude and strength to monitor and keep a sharp eye on every step they take. Guiding their strides, educating, enlightening and assisting them with good advice, teaching them to uplift the *'tzurah'* (one's spiritual essence) over the *'chomer'* - physical matter. (*Igros Kodesh Rayatz*, vol. 3, p. 300)

Spending Your Time Wisely

My father proclaimed at a *farbrengen:* Just as wearing *tefillin* every day is a *mitzva* commanded by the Torah to every individual, regardless of his standing in Torah, whether deeply learned or simple, so too is it the absolute duty for every person to spend a half hour every day thinking about the Torah-education of children, and to do everything in his power - and beyond his power - to inspire children to follow the path along which they are being guided. (*Hayom Yom, Teves* 22)

בס"ד

ברוך ישראל סבא

ווי דער רבי האט אונז געהאדעוועט

חינוך חסידותי לאור תורת רבותינו נשיאינו • גליון ב

טעלעוויזשען? - פירצה גדולה שאין כמוהו!

...בנוגע לטעלעוויזשען, ס'איז אַ פירצה גדולה שאין כמוה, אפילו די גויים זיינען יעצט אַרויס מיט אַ שטורעם געגען טעלעוויזשען, וואָס דאָס מאַכט אַ תל פון די קינד-ער, און מען טראַכט ווי דאָס צוריקציען וי ווייט מעגליך.

ס'איז אָך און וויי, אַז די אידען דאַרפען זיך לערנען פון די גויים. און בפרט וואָס ס'איז געשעהן לעצענס מיט די פיר אידישע אינגלאך, און אַנדערע ענליכע פאַלען פון הרג'ענען און מאָרדען מענטשן. אַלע זיינען מודה אַז איינע פון די סיבות אויף דעם איז טעלעוויזשען און מואוויס, וואָס מען קוקט זיך צו ווי מען הרג'עט און מען שיסט זיך.

און נאָך אַ זאַך איז פאַראַן אין דעם, אפילו איינער וועט זיך טראַכטען, אַז ער וועט קוקן נאָר אויף די „פרומע" פראָגראַמן פון טעלעוויזשען וואָס מען מעג קוקען, איז וואָס קענען די עלטערן גאַראַנטירן פאַר די קינדער אַז זיי וועלען ניט קוקען אויף אַנדערע פראָגראַמען, וואָס מען טאָר ניט קוקען אויף זיי, מיט דער טענה, אַז אויב די עלטערן קוקען אויף טעלעוויזשן, מעגן זיי אויך קוקען וואָס זיי ווילען, ובפרט דאָ אין אמעריקע פאָלגן ניט די קינדער אַזוי די עלטערן.

און ווער קען דאָס גאַראַנטירן פאַר די עלטערן אַליין, אַז זיי וועלן ניט דורכפאַלען אַליין, היינט וועלען זיי קוקען אויף דעם פראָגראַם וואָס מען מעג, און מאָרגען וועלען זיי כאַפּען אַ קוק אַ ביסעל אויף אַ צווייטן פראָגראַם, און ביסלעכווייז וועט ווערן אינגאַנצן הותרה לו...

אַמאָל פלעגט מען זיך היטען ניט פאַרביי גיין אַ קלויסטער, מען פלעגט גיין בעסער אַרום, אַ מאַמע פלעגט ניט לאָזען איר קינד גיין נאָענט צו אַ קלויסטער, אָדער צו זען אַ שתי וערב, און היינט דורך טעלעוויזשען ברייגגט מען אַריין אין הויז דעם קלויסטער, דעם גלח און דעם שתי וערב ר"ל.

...אַמאָל פלעגט מען זיך מוסר נפש זיין ניט צו הערען דעם גלח'ס רייד און היינט דורך טעלעוויזשען ברייגגט מען אַריין דעם גלח אין הויז, און מען לייגט דאָס נאָך אַריין אין קדושה, לשם שמים.

דאָס איז געווען דער דרך פון די ערשטע משכילים מיט זייער סיסמא: „יהודי בביתך ואדם בצאתך", וואָס צווישען זיי זיינען געווען אויך רבנים מוסמכים.

הגם לכאורה וואָס האָט דאָס ניט געטויגט? אין שו"ע שטייט ניט קיין איסור אויף דעם, מען דאַרף טאַקע ניט גיין אין די גאַסען און שרייען איך בין פרום, איז וואָס איז געווען דער איסור אין זייער סיסמא? אָבער מ"מ האָבען מיר געזען פון פראַקטיק וואָס ס'איז געוואָרען פון זיי? און פון זייערע קינדער און קינדס קינדער איז ניט געבליבען ביי זיי קיין זכר פון אידישקייט.

...איר זאָלט זען מתקן זיין די ענינים ביי אייך אין שטאָט, און איר קאָנט אפילו אָנהויבן דאָס אין נ.י. ווייל דאָ מאָנט זיך גאָר שטאַרק די ענינים צו מתקן זיין. (לקו"ש חי"ח ע' 459)

דער רבי בעט: שיהי' לכל ילד וילדה אַן אייגענער חומש, סידור, און צדקה פושקע

. . . די בקשה איז ספעציעל געווענדעט צו קינדער, אינגעלעך און מייד-עלעך, בכל מקום שהם - אַז ער (זי) זאָל מאַכן זיין (איר) צימער, בעט, טישל וכו' - אַ „מקדש מעט", בית תורה ותפלה וגמילות חסדים.

און ספעציעל דורך דעם וואָס דאָרט זאָל זיך געפינען, אין אַן אָרט וואו אַלע קענען זען - זיין (איר) אייגענער חומש (אָדער אַן אַנדער ספר של תורה), סידור, און (להבדיל) צדקה פושקע (און דאָרט אָנשרייבן „להשם הארץ ומלואה" און אונטער דעם (להבדיל) דעם קינד'ס נאָמען), אַזוי אַז יעדער טאָג זאָל ער זיי נוצן: לערנען אַן ענין אין חומש (תורה), זאָגן אַ תפלה אָדער ברכה אין סידור, געבן געלט אין צדקה פושקע - כפשוט אַ חוץ שבת וימים טובים.

און דערצו קומט צו די ספעציעלע בקשה וכפולה - צו עלטערן, מחנכים און מחנכות, מדריכים ומדריכות, מנהלי מוסדות חינוך וכיו"ב שי': אין צוגאָב דערצו וואָס זיי אַליין, בתוככי כל בני ובנות ישראל, מאַכן זייער הויז אַ בית תורה, תפלה וגמילות חסדים -

אַ הויפּט-נקודה אין חינוך: איינוואָרצלען די שלשה עמודים פון תורה תפלה און גמילות חסדים

ליגט אויף זיי די אחריות, צוזאַמען מיט דעם גרויסען, גאָר גרויסען זכות - דער חינוך פון זייערע קינדער, איינגעשלאָסן צו ווירקן אויף זיי דאָס אויבענגעזאָגטע, וואָס איז אַ הויפּט-נקודה אין מחנך זיין קינדער - איינוואָרצלען אין זיי די שלשה עמודים וואָס אויף זיי שטייען תורה ומצוות - תורה תפלה און גמילות חסדים, באופן של קביעות, אַזוי אַז דער „חנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה", און באַ זיי וועלן די דריי עמודים אַלעמאָל זיין אַ קביעות אין זייער לעבן, „איני זז לעולם", אויך ווען זיי וועלן אויפשטעלן בעז"ה ובהצלחתו אייגענע הייזער ומשפחות, קינדער און קינדס-קינדער, און - עד סוף כל הדורות.

און ס'איז כדאי אַז די מדריכים און מדריכות שי' (כהנ"ל) זאָלן פרעגן באַ די קינדער פון צייט צו צייט, ובפרט אין יומין זכאין, ווי זיי באַנוצן זיך מיט זייער סידור, חומש און צדקה פושקע.

און עס קומט אויך די ווענדונג ובקשה וכו' - צו די אלע צו וועמען עס וועלן דערגרייכן די ווערטער - אַז זיי זאָלן עס מפרסם זיין אומעטום, און ספעציעל באַ די וואָס פאַרנעמן זיך מיט חינוך פון קינדער. (סה"ש תשמ"ז ח"א ע' 347)

B"H

Issue 2

In the Rebbe's Holy Care

"המטרה העיקרית . . פרומע ערליכע אידן,
ווארעמע אידן, חסידישע אידן"

Adapted from the Works of the Rebbes of Lubavitch

Education in the Light of Chassidus

Keep Out of Reach of Children (and Parents!)

The atmosphere of a Jewish home is intended to serve as fertile ground for the cultivation and growth of Jewish children.

To ensure a healthy environment, considerable effort should be devoted to permeating one's home with sanctity and holiness.

By the same token, it is of utmost importance to protect one's home from influences which are inconsistent with the spirit of Yiddishkeit. A relevant example of this, is of course, the television.

The Rebbe says:

Concerning television, this is indeed a *"pirtzah gedolah"* - a great breach of moral values. Even the gentiles have recently raised a hue and a cry in opposition, being that it consumes ("makes a heap of") one's children, and they are therefore seeking to retract it as much as is only possible.

Woe to us (*"och un vei"*) that we Jews must learn by the example of the gentiles.

This holds true particularly in light of the recent incident involving four Jewish boys, as well as various similar incidents of killings and murders. Everyone agrees that the primary cause of these events is rooted in the viewing of television and movies, where one observes murder, [bloodshed] and shootings.

Indeed, despite one's insistence that personally one watches only the *'frum,'* permissible programs, this nevertheless furnishes an excuse for one's children to attempt to watch other prohibited programs, with the excuse that if their parents are allowed watch television, they may as well. This is true particularly in America where children don't completely obey their parents.

Furthermore, who can guarantee that the parents themselves will not stumble; today watching a legitimate program, the next day catching a glimpse of some other program, until slowly-but-surely even forbidden programs become entirely permissible...

There once was a time when one would avoid walking past a *'kloister'* (church), walking around it instead. A Jewish mother would prevent her child from coming within close proximity of a *'kloister'* or glancing at a 'cross'. Yet, today with television, one actually draws the very *'kloister,' 'galach'* (priest) and 'cross' into one's very own home - *heaven forbid!*

Keep an Eye on the 'Cross'roads

In the past, one would endure self-sacrifice to avoid listening to the sermon of the *'galach.'* But today through television, one brings the *'galach'* into one's very own home.

This, in fact, was the motto of the 'enlightenment' movement who preached, "be a Jew at home but a Man in the street;" and it was a movement that enlisted many virtuous, ordained rabbis.

What, indeed, was the fault of their approach? In reality, the *Shulchan Aruch* does not preclude such a perspective. In fact, one need not march through the street proclaiming that one is an orthodox Jew. What, then, was the fallacy of their slogan?

However, irrespective of the rationale, the fact remains that no remnant of Judaism was left amongst their children and grandchildren.

You should endeavor to rectify this in your city, and you can even begin here in New York, as the issue is in profound need of rectification here. (*Likutei Sichos* vol. 18, p. 459)

Build Your Own Sanctuary

In 5747 (1987) the Rebbe launched a global campaign to encourage each and every Jewish child to make his/her room into a *"Mikdash Me'at"* - a miniature Holy Temple, by placing a *Chumash*, *Siddur* and *Tzedaka* box in their room.

The Rebbe said:

Each and every Jewish child, boy and girl, wherever he (or she) may be, is requested to make his (or her) private quarters i.e. room, bed, table and so on, into a *"Mikdash Me'at"* - "miniature holy Temple", a place of Torah-study, prayer and kind deeds.

To do this, every child should place in his (or her) room, in a place where all can see, his (or her) very own *chumash* (or another *sefer* of Torah), a *siddur*, and *tzedakah* box.

In addition, the children should write on them *"Lahashem ha'aretz umeloah"* - "the world, and all that is in it - belongs to *Hashem*," then, below this inscription, the child's name should be written.

Considering that the child cherishes them, they will of course, be used each day; The child should study something from the *chumash* (*Torah*), say a prayer or utter a *bracha* from the *siddur*, and drop a coin for charity in the *tzedakah* box – (of course excluding the days of *Shabbos* and *Yom Tov*).

In this regard, a special twofold request is asked of all parents, educators, and directors:

Considering that it is your responsibility (as well as your incredible merit) to educate Jewish children in regard to all of the above, accordingly, in additon to making your personal private quarters into a place of Torah-study, prayer and good deeds -

It would be appropriate for (you) educators to inquire of the children from time to time, particularly on auspicious days, how they actually utillize their personal *siddur*, *chumash* and *tzedakah* box.

For, one of the basic elements of Jewish education is to impart the three pillars of Torah-study, prayer and good deeds, upon whom the entire Torah and *mitzvos* stand.

These ought to be deeply inculcated within them, so that these values will continue to shape their lives even upon establishing - with G-d's help - a Jewish home of their own, with children and grandchildren for many generations to come.

It is also requested of all of those who hear this, to publicize this message particularly amongst those who are involved in the education of children. (*Sefer Hasichos* 5747 vol. 1, p. 347)

בס"ד

ברוח ישראל סבא

ווי דער רבי האט אונז געהאדעוועט

חינוך חסידותי לאור תורת רבותינו נשיאינו • גליון ג

איינוואָרצלן אַ טיפע ליבשאַפט און טייערקייט צו אַלע ענינים פון תורה ומצות

אין דעם ענין פון חינוך הבנים והבנות - וואָס דאָס שטעלט אַוועק דעם יסוד החיים פון יעדען מענטשן - זעט מען בפועל, אַז זייער חינוך איז אָפּהענגיק פון דער מוטער. ובפרט דער חינוך והדרכה פון יונגע קינדער, און וואָס אינגער, אַלס מער איז דאָס תלוי אין דער מוטער: זי גיט אין זיי אַריין פון גאָר יונג אָן די חיות און רוח פון אידישקייט, וואָס על יסוד זה, וואַקסן אויס בנים ובנות עוסקים בתורה ומצוותי', בשלימות ברוחניות ובגשמיות - באופן נאה ויפה וכו'.

דאָס הייסט, אַז נוסף אויף דעם וואָס די קינדער זאָלן זיין עוסקי תומ"צ ע"ד הרגיל, גיט אין זיי אַריין די מוטער דעם געשמאַק און וואַרעמקייט (מיט דער איידלקייט און ליבשאַפט וואָס איז דאָ במיוחד אין דער נאַטור פון נשי ובנות ישראל) אַז דער עסק בתומ"צ זאָל זיין באופן נאה וטוב, אַזוי אַז מ'קען אויף אים אָנווייזן און זאָגן: „זה א-לי ואנוהו"...

כנראה - לדוגמא - אין דעם מנהג טוב פון אידישע מוטערס צו זינג-ען צו זייערע גאָר קליינע קינדערלעך נאָך ליגנדיק אין וויגעלע - אַז תורה איז די בעסטע זאַך, די זיסטע זאַך, די שענסטע זאַך, וכו'. וואָס דאָס וואָרצלט איין אין דעם קינד - אויך אויף ווען ער וואַקסט אויס (גם כי יזקין לא יסור ממנו) - אַ טיפע ליבשאפט און טייערקייט צו אלע ענינים פון תורה און מצוות. (סה"ש תשנ"ב ח"ב ע' 357)

„זאָל ער זיך וואַלגערן צווישן חסידים"

ווען איך בין געווען גאָר אַ יונג אינגל האָט מען אַמאָל פאַרבראַכט שמחת בית השואבה אין סוכה, און איך בין אויך דאָרט געווען. אַז עס איז געוואָרן זייער שפּעט אין דער נאַכט בין איך אַיינגעשלאָפן. אין דער פרי, ווען איך האָב אויפגעכאַפּט האָב איך נאָך געטראָפן החסיד ר' הענדל און החסיד ר' שמואל ברוך זיצן אין סוכה און פאַרברייגען.

ווען איך בין דאַמאָלסט איינגעשלאָפען אין סוכה אויף אַ באַנק, איז כבוד אמי הרבנית אַריינגעקומען מיר אַריינעמען אין הויז, האָט הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק ניט געלאָזט, און געזאָגט: זאָל ער זיך וואַלגערן צווישן חסידים, און דער אויבערשטער זאָל העלפן אַז ער זאָל זיך אויסוואַלגערן.

דאַמאָלסט האָט כ"ק אאמו"ר הרה"ק מיך געבענטשט מיט אריכות ימים. (סה"מ תשי"א ע' 90)

„משביעין" באַ די עלטערן שהילד „יהי' צדיק ואל יהי' רשע"

דער רבי האָט אויך דעמאָלט געזאָגט אין דער שיחה בהנוגע צו התחלת התניא, וואָס ס'הויבט זיך אָן מיט משביעין אותו תהי צדיק ואל תהי רשע, איז דאָך ידוע אין דערויף די שאלה ווען גיט מען דאָס די שבועה.

וואָרום די נשמה ווי זי איז נאָך כשהתינוק במעי אמו ומלמדים אותו כל התורה כולה, האָט זי דאָך דעמאָלט ניט די גאַנצע עבודה פון לימוד התורה וקיום המצוות, איז דאָך דאָס באַ איר אַ ענין [פון] דבר שלא בא לעולם, זי איז נאָך ניט אין גוף, און זי האָט נאָך ניט די שוועריקייטן, און דעמאָלט איז ניטאָ דער גאַנצער ענין פון רשע, וואָרום ס'איז דאָך נר דלוק על ראשו, וכידוע דער ביאור הענין בזה.

איז איינע פון די פירושים אין דעם איז, אַז מ'איז משביעין אָט די באַ ווען די קינד ווערט געבאָרן - אַזוי האָט דער רבי דעמאָלט מפרש געווען - אַז זיי זאָלן זען אַז דער קינד זאָל זיין אַ צדיק ואל יהי רשע, דאָס איז בדרך רמז, ד.ה. אַז די עלטערן דאַרפן זיך אַזוי פירן, אַז ס'זאָל זיין אַ דבר בטוח, אַזוי איז דאָך אַ קינד אַז בשעת ער ווערט געבאָרן און וואַקסט אויס, איז ער דאָך אַ בעל בחירה פאַר זיך, און אַז ער ווערט בן י"ג שנה איז דאָך אָטאָ דעמאָלט איז דאָך עומד סמוך על שולחן עצמו בנוגע לקיום התורה ומצותיה, דאָס איז אויס. ס'דאָך אָבער דאָ דער ענין פון חנוך לנער על פי דרכו, גם כי יזקין לא יסור ממנו, וואָס דער חנוך לנער הייגנט דאָס אָפּ אָן די עלטערן.

תפקיד ההורים: שלא תהי' לה„לעומת-זה" שום שליטה בה„ד' אמות" שלהם

וואָס דאָס איז שוין לאחרי ווי ער איז שוין נולד, און ווי ער האַלט שוין באַ חינוך. ס'דאָך אָבער ווי ער זאָגט אין תניא, ס'דאָך דאָ דער לבוש, וואָס יעדער נשמה האָט, וואָס אָן דעם לבוש זיינעם הייגנט אָפּ דער אופן פון קיום התורה ומצותיה, וואָס אָט דעם לבוש זיינען ממשיך די עלטערן, ע"י הנהגתם אין אַן אופן פון קדושה, ועאכו"כ אַז כללות ההנהגה, דאַרף זיין באַ די עלטערן אין אַן אופן אַז זאָל גאָרניט זיין אין זייערע ד' אמות אַ שליטה ללעומת זה, איז אָט דאָס וואָס ס'הייגנט אָפּ אָן די עלטערן נאָך קודם שנולד הולד, אַז זיי זאָלן באַוואָרענען ככל התלוי בהם אַז דערנאָך זאָל זיין לכשיולד תהי' צדיק ואל תהי רשע.

„כל הקדוש בישראל" נמסרה להנשים בישראל

וואָס אין דיביידע ענינים, סיי בהנוגע צו די חינוך, און סיי בהנוגע צו די אופן הנהגת הבית אַז ניט נאָר בהנוגע צו טהרת המשפחה וואָס דאָס איז גלייך פאַרבונדן מיט די לידה בטהרה, עד"ז אויכעט אין קידוש בשעת ווי ער זאָגט אין תניא, און אין כללות ההנהגה איז דאָך דאָס ווי דער רבי דער שווער שרייבט אין די בריוו, אַז כל הקדוש בישראל האָט דאָס תורה איבערגעגעבן צו דער פרוי צו די נשים בישראל, וואָס דער „כל הקדוש בישראל" איז דאָך דער ענין פון כשרות המאכלים וואָס פון זיי ווערט דערנאָך דם ובשר כבשרו, און ווי דער רמב"ן שרייבט בנוגע צו טעם פון מאכלות אסורות און חיות טמאות, אז זיי זיינען מוליד אַ טבע בלתי טהור אין דעם אדם האוכל אותם. (משיחת י"ט כסלו תשכ"א - בלתי מוגה)

B"H

Issue 3

"המטרה העיקרית . . פרומע ערליכע אידן,
ווארעמע אידן, חסידישע אידן"

In the Rebbe's Holy Care

Adapted from the Works of the Rebbes of Lubavitch

Education in the Light of Chassidus

'Soul' Responsibility

Before a child is born, its soul dwells in its celestial abode in Heaven, in readiness to descend into its material accomplice, to fulfill its mission, here in this physical world.

Of course, in such an elevated state, the soul remains unfettered by materialism and its resulting challenges.

That being said, can the soul possibly entertain the notion of guaranteeing its righteousness after its birth? After all, it is totally ignorant of what 'wickedness' and 'righteousness' really mean!

The Rebbe explains:

The Alter Rebbe begins the *Sefer HaTanya* with quoting the following dictum (*Nidda* 30b) of our sages: *"They have him swear that he will be righteous and not be wicked."*

Here, the famous question is posed: who is the one who swears? - The soul is, at that point, incapable of taking an honest oath!

My saintly father-in-law the [previous] Rebbe once explained, that the above dictum indicates that this vow is actually elicited from the parents of each and every child, obligating them to assure that their child will be 'righteous' and not 'wicked.'

That is, the parents must conduct themselves in a manner that they can be confident that their offspring will be 'righteous'.

True, a child ultimately grows up, gains independence and is granted the freedom to choose between right and wrong.

However, our sages tell us, *"Chanoch lan'ar al pi darko gam ki yazkin lo yasur mimenah"* - teach the child in his manner, so that when he grows old he will not deviate from it.

That is to say, the responsibility of setting the child on the righteous path is placed upon the parents, so that when the child eventually grows old, he will continue to live in this spirit.

Yet, in addition to the child's upbringing after its birth, the *Tanya* teaches that an integral component of the child's makeup, namely one's *'livushim'* - 'garments', (i.e. the intrinsic nature of one's thought, speech and deed) - are determined by the measure of sanctity practiced by the parents throughout the child's conception.

All the more so concerning their general mode of conduct:

A parent is responsible to assure that the *'liumas zeh'* (impure influence) has absolutely no domination or influence upon their own private quarters.

What's Expected When Expecting

Indeed, herein lies the responsibility of raising children in a manner that ensures that the child will be 'righteous' and not 'wicked'.

My saintly father-in-law, the [previous] Rebbe, once proclaimed, *"kol hakodosh b'yisroel"* - the responsibility of all that is holy and sanctified to the Jewish nation, *"nimsirah l'hanoshim b'yisroel"* - the Torah has conveyed to the care of Jewish women.

What does "all that is holy" constitute?

Firstly, this refers of course, to the comprehensive *chinuch* - upbringing of one's children.

Furthermore, in regard to the conduct of one's household: childbearing in keeping with the code of *taharas hamishpachah* (family purity), as this has inherent bearing on the child's birth in purity. Additionally this concerns one's sanctified conduct during the child's conception, as elucidated in *Tanya*, as well as one's general routine conduct.

Most pointedly however, *"all that is holy to the Jewish nation"* refers to feeding one's children kosher foods, because foods become subsequently ingrained within them as part of their 'blood and flesh.'

- In the spirit of the explanation of the *Ramban* for the prohibition to eat various impure foods and animals, being that they generate unclean temperaments within the one who ingests them. (*Sicha, Kislev 19 5721* - unedited)

The Zest for What's Best

Oftentimes, the mention of parental education may bring to mind the prohibitive, restrictive role a parent plays in their child's upbringing. In addition to playing a role of such nature, the Jewish mother plays an essential role in imparting the joy of Judaism to her children.

The Rebbe explains:

Concerning the education of Jewish children - the primary component formulating their foundations for life - practical experience maintains that effective, successful education is contingent upon the efforts of the child's mother, especially with regards to young children. In fact, the younger the child is, the more its education is dependent on the mother.

For, it is particularly the Jewish mother who implants within her child - from very young onward - the vitality and spirit of *Yiddishkeit*; thus succeeding in raising 'sons and daughters' who engage in the study of Torah and the fulfillment of it's *Mitzvos*, in a wholesome, beautiful manner, in all respects, both spiritually and physically.

That is, in addition to succeeding in teaching her children the ordinary observance of Torah and *Mitzvos*, the Jewish mother imparts within her children a unique affection and warmth towards Torah and *Mitzvos;* through her innate refined and loving nature, characteristic of Jewish women. Their child's warmth toward *yiddishkeit* should be so apparent, that one can point to their children and say, "this is my G-d and I will beautify him" (*Shemos* 15:2).

As exhibited, for example, by the remarkable custom of Jewish mothers, to sing to their very young children, yet while still lying in the cradle, that Torah is the best thing, the sweetest thing, the most beautiful thing etc.

This in turn, inculcates a deep, cherishing love towards Torah and *Mitzvos;* to the point that even when the child grows old (*'lo yasur mimenah'*), 'he will not deviate from it', maintaining this inherited affection and endearment toward the Torah and its *Mitzvos*. (*Sefer Hasichos* 5752 vol. 2, p. 357)

Chassidic - By Association

The previous Rebbe once related:

When I was a very young child, I was present by a *farbrengen* that the chassidim held in our *succah* during the days of *simchas beis hashoevah* (*chol hamoed Succos*). When the hour was late, I fell asleep. When I awoke in the morning, I still found (the chassidim) *Reb Hendel* and *Reb Shmuel Boruch* sitting and farbrenging together.

When I had fallen asleep on a bench the night before, my mother, the *Rabbanis*, had entered the *Succah* and attempted to take me into the house. My father (the *Rebbe Rashab*), however, didn't permit her, saying: "Let him wander about amongst *chassidim*, and the Almighty shall help (that) *'er zol zich oisvalgeren'"* - his wandering will achieve the desired effect.

My father then blessed me with *Arichas Yamim* - long life. (*Sefer Hama'amorim* 5711, p. 90)

ברוח ישראל סבא

ווי דער רבי האט אונז געהאדעוועט

חינוך חסידותי לאור תורת רבותינו נשיאינו • גליון ד

משריש זיין די אמונה בלמעלה מהטבע לגמרי אין אַ פנימיות

דער רבי האָט אַמאָל דערציילט, אַז ס'איז געווען אַ מלמד וואָס לערנענדיק מיט די קינדער חומש ונ"ך איז בשעת עס פלעגט קומען צו סיפורים פון ניסים פלעגט ער זיך משתדל זיין צו מסביר זיין די ניסים עפעס אין שכל, ד.ה. מלביש זיין אין טבע, און בשעת עס פלעגט קומען צו אַזוינע ענינים וואָס מען פלעגט זיי בשום אופן ניט קענען מלביש זיין אין שכל, פלעגט ער די ענינים איבערהיפן.

וואָס איז געווען די טענה פון דעם מלמד - חנוך לנער על פי דרכו. האָט ער געטעהנעט, אַז קליינע קינדער, ובפרט מיידלאַך, איז זיי שווער מקבל זיין ענינים פון הפלאות, דערפאַר דאַרף מען זיי געבן בסדר והדרגה, פריער זאָלן זיי מקבל זיין די ענינים פון טבעים, דערנאָך די ניסים המלובשים בדרכי הטבע, ביז אַז שפעטער וועט מען זיי קענען געבען אויך די ניסים פון שם הוי' שלמעלה מהטבע לגמרי.

בשעת די מעשה איז דערגיינגען לאביו דער רבי נ"ע, האָט ער דאָס שולל געווען בתכלית. אַזוי האָט דערציילט דער רבי.

ולכאורה, קען מען דאָך טענה'ן, אַז די טענות פון מלמד זיינען געווען ריכטיקע טענות, וואָס דער ענין פון חנוך לנער על פי דרכו שטייט דאָך אויך אין רמב"ם בארוכה אַז פריער לערנט מען מיט אַ קינד צוליב מיני מתיקות, נאָכהער מנעלים וכו' כבוד וכו' ביז מען פירט אים אַרוף ער זאָל לערנען תורה לשמה, נאָך מערער אפילו בנוגע חסידות פנימיות התורה איז דאָך אויך דאָ דער חינוך קטן שבתניא חנוך לנער על פי דרכו.

...אַז דער אויבערשטער איז יחיד ומיוחד בלי גבול!

אך הענין, ווען איז שייך צו זאָגן אַז מ'זאָל גיין בסדר והדרגה, אין אַ ענין שבגדר התחלקות. שהוא כללות ענין השכל, שהוא בגדר התחלקות, און פאַראַן דער נידעריקער טייל שבשכל און דער העכערער טייל שבשכל, אַז אין דעם דאַרף מען גיין בסדר והדרגה. פריער לערנט מען מיטן קינד די גריגערע ענינים פון השגת התורה און דערנאָך די טיפערע ענינים.

אמנם בבחי' נקודה שאינה בגדר התחלקות, וכמו נקודת החיות שאינה מתחלקת . . אַ ענין פון בל"ג, איז דאָרטן ניט שייך צו זאָגן קיין סדר והדרגה, וואָרום וויבאַלד שאינו מתחלק, איז באחת משתי פנים, אָדער מען גיט אים דער עצם החיות כמו שהוא, און אויב מען גיט אים ניט דאָס, איז קיין טייל דערפון גיט מען אים אויך ניט, היינו שאי"ז חיות כלל, גם לא חלק ממנו, אלא אדרבה, דאָס איז גאָר היפך החיות.

. . . אָדער מען לערנט מיט אַ קינד אַז דער אויבערשטער איז יחיד ומיוחד בלי גבול, וואָס דאָס איז גילוי הניסים דשם הוי', און אויב מען לערנט ניט דאָס, איז ניט דער פשט אַז מען גיט אים אַ טייל, נאָר דאָס איז לגמרי קיין אמונה ניט, ואדרבה, בשעת מען זוכט צו מלביש זיין אין טבע, איז דאָך דאָס גאָר אַ היפך כו'.

דאָס וועט געבן אַז „גם כי יזקין לא יסור ממנה!"

אַזוי איז אויך בענין האמונה, איז דער תכלית איז אַז אויך בשעת דער קינד ווערט אַ בר שכל, און נעמט אַלע ענינים עפ"י שכל, אויך יעמאָלט זאָל ניט זיין באַ אים קיין חלישות ח"ו אין דער אמונה שלמעלה מהשכל. וזהו מ"ש חנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה, חנוך לנער על פי דרכו, אַז בשעת ער איז אַ קינד, דאַרף מען יעמאָלט משריש זיין די אמונה בלמעלה מהטבע לגמרי אין אַ פנימיות, וואָס דאָס וועט געבן, אַז גם כי יזקין, ווען ער וועט ווערן אַ בר שכל, לא יסור ממנה, וועט באַ אים ניט זיין קיין חלישות ח"ו אין דער אמונה שלמעלה מהשכל. (משיחת ש"פ וארא תשכ"א - בלתי מוגה)

אזוי האבן גרונטיקע חסידים בעלי עבודה מחנך גיועהן!

הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק - זי"ע, סידר אשר בהזמנים שהי' בביתו - כי לעתים הי' נוסע לרגלי חלישות בריאותו או לרגלי עסקני הכלל - אשר בכל יום בבואי מחדר הי' מספר לי איזה סיפור ועל הרוב מהנהגת הוד כ"ק אבותינו רבותינו הק' ממה ששמע מהוד כ"ק אביו אאזמו"ר הרה"ק מוהר"ש והי' מבאר הסיפור באופן אשר יותפס ויוקלט במוחי ויוחק בזכרוני והי' מסיים - כמעט בכל פעם - אזיי האבין גרונטיקע חסידים בעלי עבודה מחנך גיועהן קליינע קינדער און אייניקלעך.

חסידים פון אלטן חב"ד חסידות'ן גוטין גרונטיקין חינוך חדר האבין אין די גאר קליינע יונגע קינדרליך נוטע גיועהן די גרעיני זריעה פון מדות און דרכי החסידות אפט בעגאסין מיט מים חיים פון לימוד עניני עבודה. (אג"ק כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ ח"ג ע' תקא)

להחדיר בהתלמידים/דות סיפורים חסידותיים

נהניתי לקרות במכתבו ע"ד השתדלותו להודיע ולהחדיר בתוך התלמידים והתלמידות שלו סיפורים חסידותיים וכן עניני חסידות ובטח יוסיף אומץ בזה, כי הרי זהו כל האדם, וכמ"ש סוף דבר הכל נשמע (אז אלע זאלן דערהערן) את האלקים ירא (כי זהו יסוד ושרש העבודה) ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם (בגימ' מ"ה אילנא דחיי פנימיות התורה זוהי תורת החסידות) (אג"ק ח"ז א'תתקכו)

להשריש בהתינוק אמונת ה' ואהבת התורה

הנסיון הראה כי אם אין משרישים בלב הילד בעודו רך ותמים אור קדושת התורה אותיותי' וספורי' שהם כולם יסודתם בהררי קודש, ונהפוך הוא שמפטמים אותם בסיפורים והבלים שהמציאום חפשים ותעלולים הלא לפי דרכו זו יתחנך שלא מדעתו שלא בקדושה וכח הפועל של אותם הספרים והספורים ישחית את קדושת נפשו, ומה יעשה הבן כו' ותקוה היא שילך בדרך טובה ומי האיש החפץ בחיי בנו להכשירו ולהעמידו על דרך האמת ינוס ויברח לנפשו מהדרכים החדשים אשר לא שערום אבותינו.

מ"ע מה"ת על האב ללמד את בנו תורה וארז"ל בסוכה, קטן היודע לדבר אביו מלמדו תורה וק"ש, תורה מה היא כו' והיינו להשריש בהתינוק אמונת ה' ואהבת התורה... (אג"ק כ"ק אדמו"ר מהורש"ב ח"ב ע' תפג)

B"H

Issue 4

In the Rebbe's Holy Care

„המטרה העיקרית . . פרומע ערליכע אידן,
ווארעמע אידן, חסידישע אידן"

Adapted from the Works of the Rebbes of Lubavitch

Education in the Light of Chassidus

Faith: All or None!

My saintly father-in-law the [previous] Rebbe related: There was a *melamed* (teacher) who, while teaching *Chumash* and *Tanach* to young children, would endeavor to garb the various miraculous stories in somewhat more realistic, rational terms. When, however, he would encounter issues that he failed to grasp intellectually - he would omit them.

The *melamed* maintained that his conduct was legitimate, seeing that the appropriate approach to education ought to be one of *'chanoch lana'ar al pi darko'* - educating a child 'according to his way'.

That is, he continued, it is particularly difficult for young children, especially young girls, to grasp wondrous concepts. Therefore, one should impart these gradually; first the concepts existing within the natural order, then the miracles implemented within nature, and finally, the miracles that transcend nature.

When word of this reached the Rebbe *Rashab* - he rejected this approach completely.

At first glance, one could argue that the *melamed* actually had a point. Why, the importance of educating a child 'according to his way' (gradually) is pointed out in numerous places, beginning with the *Rambam*, who maintains that one should teach children by motivating them with various incentives, relative to their age:

A younger child is rewarded with sweets. An older child is encouraged with the promise of buying him shoes, awarding him with honors etc., until ultimately teaching him to study Torah *Lishmah* - for the sake of Heaven.

In addition, similar principles seem to be applied to *chassidus* - the luminescence of Torah - as elucidated in the chapter *Chanoch Lana'ar* in *Tanya*. What, then, is the fallacy of this approach?

The response to this is as follows: Only ***intellectual*** ideas can be divided into segments and conveyed gradually. First explaining simpler principles, then gradually conveying deeper concepts. A child is first taught the simpler aspects of Torah, and is eventually introduced to more complex issues.

Faith, however, is indivisible. The inherent nature of faith is quintessential: highly concentrated essential simplicity. Faith can therefore, not be conveyed in segments. It is either conveyed entirely - or not conveyed at all.

A Lifetime Guarantee

Thus, an attempt to convey faith in pieces - in addition to failing to achieve one's goal - would be only detrimental. Either the child is taught that the Almighty is the one singular being of existence, is in ultimate unison with existence and is infinite, or the child is not taught faith at all. For a portion of faith, it is in fact, no faith at all!

On the contrary, when one attempts to rationalize miracles in rational terms, this only serves to convey a conflicting message.

Thus, the ultimate objective of teaching faith to children, is to achieve that even once the child grows intellectually, and endeavors to comprehend everything within the scope of reason, he should maintain a core, simplistic faith in the Almighty that transcends the intellect.

This is the authentic meaning of the verse (Mishley 22:6), *'chanoch lana'ar al pi darko - gam ki yazkin lo yasur mimenah'* - educate a child according to his way, so when he grows old he will not deviate from it:

It is precisely when a child is young, that one must implant within him/her an instinctive faith in the Almighty as He transcends nature, fortifying the faith of the child so that even when *'he grows old'* he will maintain an intrinsic faith in the Almighty, beyond reason. (*Sicha, Parshas Vaeira* 5721 - unedited)

Nothing Novel

When the undercurrents of Secular Judaism sprang up in the year 5669 (1909), considerable efforts were made to revise the mode of education in the traditional *chadorim*. One of the objectives set forth was to substitute the traditional, sacred stories of the Torah, with tales and novels that they had concocted, sapping the *cheder* of its sanctity and injecting it with the apathy of Secularism.

In this regard, the Rebbe *Rashab* wrote: Experience has shown, that if one doesn't embed within the heart of a child when he is yet very young and innocent, the light and sanctity of Torah through it's words and stories that are all firmly established upon holy sources - but on the contrary, one gorges them with stories and absurdities contrived by free-thinkers and deceivers -

Why, in this manner the child will be innocently educated sacrilegiously, and the influence of those books and stories will destroy the sanctity of his soul. What can be asked of the child?... One who wishes that his child proceed on the righteous path and wishes to set him on the way of truth and preserve it for life, should flee and escape from these new methods unprecedented by our forefathers.

It is a positive commandment of the Torah, incumbent upon each father to teach his son Torah. In fact, our sages (*Succah* 42a) tell us, "when a child learns to speak, his father teaches him Torah and *Kriyas Shema*." That is, to implant within the child, faith in the Almighty and a love of Torah. (*Igros Kodesh Rashab*, vol. 2, p. 483)

The Brighter Side

The Rebbe writes: I was very glad to read in your letter that you endeavor to relate and permeate within your students (boys and girls), chassidic stories, as well as teachings of Chassidus.

Certainly, you will increase your eagerness in this regard, for, after all, this is the entire purpose of man, as it is stated (*Koheles* 12:13), "The sum of the matter, when all has been heard (considered): Fear G-d and keep His Commandments, for that is man's whole duty".

The Chassidic interpretation of this is: **"The sum of the matter when all has been heard"** - all should 'hear', recognize, **"The fear of G-d"** - for this is the foundation and root of one's whole service of G-d, **"Keep His commandments, for this is man's (ha'adam) whole duty"** - *'adam'* is of the numerical value forty-five, belonging to the Hebrew word *'mah'*, which alludes to the luminescence of Torah - *Toras Hachassidus*. Thus, the entire man (*'adam'*) is contingent upon the luminescence of Torah (*'mah'*). (*Igros Kodesh* vol. 7, let. 1926)

A Story A Day

The previous Rebbe writes: My saintly father, the Rebbe *Rashab*, organized that when he was at home (as oftentimes he would travel about to attend to his deteriorating health or to minister to communal affairs), upon my return from cheder each day, he would relate a story to me. Usually it pertained to the various customs of my saintly ansectors the *Rebbeim*, as they were related to his father, the Rebbe *Maharash*.

He would then explain the story in a manner that I would aptly grasp and the story would thus be embedded in my memory. He would then conclude - just about every time - saying, "this is the way *'gruntike'* (genuine, upstanding) Chassidim *'ba'alei avodah'* (engaging in self refinement), would educate their children and grandchildren.

The Chassidim of the good-old *bona fide Chabad Chassidishe cheder,* would implant within the very young children the seeds of good character and chassidic conduct, often vivified with the 'living waters' of teachings of *avodah* - the labor of self-refinement. (*Igros Kodesh Rayatz,* vol. 13, p. 501)

בס"ד

ברוח ישראל סבא

ווי דער רבי האט אונז געהאדעוועט

חינוך חסידותי לאור תורת רבותינו נשיאינו • גליון ה

ההנהגה בצניעות מתחילה מגיל ג'

...עפ"י שו"ע מבת ג' ויום א' כבר צריכה להתנהג בצניעות וק"ו לבת עשר ויותר . . אבל שלא להכביד עול . . ולדבר בדרכי נועם. (לקו"ש חי"ח ע' 448)

'מרגליות' הנוגע לחיי החסידים ממש: חינוך הבנות!

...בין הדברים אשר סיפר החסיד רא"ס הנ"ל משיחותיו של הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר הרה"ק מוהר"ש זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע ישנו מרגליות הנוגע לחיי החסידים ממש,

"אין גזע [החסידים] איז קיין חילוק ניט צי א בן צי א בת, חסידים זאי-ינען מחנך נאר די בנים בחינוך ודרכי החסידות, אויף דעם חינוך פון בנות בדרכי החסידות פארגעסט מען, דער אור החיים האט געהאט טעכטער, וואס ער [האט] מיט זיי גילערינט חומש, און דאס איז דער פירוש אור החיים אויף תורה".

והדברים ק"ו ומה אם בחמשים וחמשה שנים מקודם אשר בכל בתי אנ"ש היו אור דרכי החסידים מאירים באור פנימי ועצמי, מכל מקום הורגש חסרון חינוך הבנות בחינוך ודרכי החסידות הנה מכש"כ וק"ו עתה אשר דבר זה נוגע בנפש ממש, לעורר הנקודה פנימית הבא בירושה מהורים לילדים.

והנה מובן הדבר אשר לימוד דא"ח עם הבנות הוא דבר כבד להבינן ולהסבירן בכמה וכמה דברים הצריכים ידיעה גדולה ורחבה בשכלים העיונ-ים, שאי אפשר רק לאחדות בלבד, אבל לא להכלל כולו.

אמנם ישנם ענינים בתורת החסידות שאפשר להסבירן והן יכולות לקבלם בטוב, רק שהלימוד אתן צריך להיות עם ביאורים והסברים ולשלב בהדברים סיפורי מעשיות, אשר עי"ז נקלט הענין בטוב יותר, והוא על דרך הסגנון של השיחות שהענינים מבוארים היטיב ומוסברים בכמה סיפורים.

וכוונה עיקרית בהסכמתי בהדפסת השיחות והדומה במכתבים שונים לתת חומר לדיבור בעת התועדות אנ"ש שי' ובמדה ידוע גם להיות מקור לשיחה בפי' אנ"ש שי' בשבתם בביתם עם בני ביתם שי' אשר בזה יקרבום אל הטוב והמועיל וידריכום ויחנכום בדרכי החסידות.

ובדבר שאלתו מה ללמוד הנה תחלה צריכים ללמוד מאמר קנין החיים וללמוד שלא במהירות כ"א לבאר ולהסביר היטב, כן עם זה ללמוד איזה מן השיחות וג"כ שלא למהר כ"א לבאר ולהסביר, ומי הלומד אין נ"מ כלל, והשי"ת יעזור לידידינו היקר הכי נעלה הרמ"ד שי' וביתו תי' שיראו בבנם ובכלתם יחיו רוב נחת וענג בגוו"ר. (אג"ק כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' תסט)

שירגישו הבנות ה"ונפלינו אני ועמך" - אידישקייט אינו "רק הגבלה"

- מדברי ברכה להחגיגה השנתית של מוסדות "בית רבקה" בשנת ה'תש"ו -

. . . כשבא כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א לכאן [לארה"ב] לפני טז' שנה [בשנת תר"ץ], התענין ביותר במצב החינוך. [ואח"כ] כשבא לפני ו' שנים [בט' אדר ת"ש] בפעם הב' התבונן להשינוים שחלו בנתיים, ואחרי תקופה של הכנה התחיל ביסוד רשת של בתי-הספר לנערות בשם "בית רבקה" או "בית שרה".

[אמנם], כמו בכל ענין חדש הנה גם בזה רבו המקשים ויתחילו להמטיר בשאלות וקושיות מכל המינים. ותהי ראשיתם ותוקפם [של המקשים] ממרז"ל (קדושין כט, ב) שנשים פטורות מתלמוד תורה, ואדרבה "כל המלמד כו'".

. . . אבל כשנתבונן למצבנו עתה הנה כל הנ"ל אינו שייך לנדו"ד. כי שאלת חינוך הבנות אין זה ענין של ת"ת, להמציא להם ידיעות גרידא, אלא זהו בעיא [הבעיא היא להבטיח ולוודא] שתהינה אידישע קינדער,

כי, ברוב הפעמים חיים הם בסביבה ששקועים בדאגות הפרנסה, "מאַכן אַ לעבין" בלע"ז, או בקצה השני - [כשהפרנסה היא בהרחבה -] "האָבען אַ גוט טאַיִם", ואינם רואים כלל את ה"ונפלינו אני ועמך מכל העם אשר ע"פ האדמה". וכשרואים יהדות, ה"ז קשור אצלם רק בענינים של הגבלות [שאסור לעשות דבר פלוני ופלוני וכו'], או, בעיניהם, [לא רק הגבלות אלא] גם סיגופים [מפני שאינם מבינים את הקדושה שבזה והטוב והטוהר הכרוכים עם זה].

ומכל שכן אם משתתפים בענין של צדקה איזה שתהי' בלי הבחנה כלל [במטרת הצדקה, אם היא שייכת לעניני יהדות כו' -] אומרים אשר כבר יצאו ידי חובתם לגמרי הן כלפי המקום הן כלפי הבריות.

להצלת נפש אחת שלא תתעה מדרך התורה והמצוה - עלינו להשתדל וליתן ככל יכולתנו!

וזהו מתפקידם של "בית רבקה" ו"בית שרה" שיסד ומנהל כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א - לחקוק בלבות התלמידות אשר בנות ישראל הם, להסבירם הקדושה שבזה, והטוב והטוהר הכרוכים עם זה, ולבאר להן האחריות המוטלת עליהן.

ובזה מתורצת גם קושיא הב' ששאלו, האם ברצוננו לייסד בית-הספר לעשות רביטצענ'ס [רבניות]. - מטרתנו היא שתהי' כל תלמידה בת ישראל היודעת את אחריותה בתור חברה לעם ישראל, בתור בונה בית בישראל בעתיד, ובתור אם בישראל.

...אפילו להצלת נפש א' שלא תתעה מדרך התומ"צ הרי עלינו להשתדל וליתן ככל יכולתנו, ובפרט בבנות, שכל אחת מהן יש לקוות שיקוים בהן "חכמות נשים בנתה ביתה" על יסודי התומ"צ. (רשימות חוברת ל', ע' 10)

B"H
Issue 5

„המטרה העיקרית . . פרומע ערליכע אידן,
ווארעמע אידן, חסידישע אידן"

In the Rebbe's Holy Care

Adapted from the Works of the Rebbes of Lubavitch

Education in the Light of Chassidus

A Role of Distinction

After miraculously escaping war-torn Europe and arriving safely in the United States, the Rebbe was appointed by the previous Rebbe, as the chairman of *Merkos L'Inyonei Chinuch* - the educational arm of the Chabad Lubavitch movement.

During the year 5706 (1946), the *Bais Rivka Schools*, under the auspices of *Merkos L'Inyonei Chinuch*, held their annual dinner. As the representative of *Merkos*, the Rebbe addressed the function. The following is adapted from the Rebbe's address, recorded by the Rebbe in his personal diary:

"When my saintly father-in-law the [previous] Rebbe visited the United States sixteen years ago in 1930, he took great interest in the condition of Jewish education here.

Subsequently, upon his return six years ago (on the ninth of *Adar*, 1941), he observed the developments that ensued in the interim, and after a period of preparation, he founded the network of schools for girls called *"Bais Rivka"* or *"Bais Sarah"*.

However, as with any new project, many objected to his activities, showering him with all sorts of questions and queries. Their primary and most potent argument was rooted in the dictum of our sages (*Kiddushin* 29b), that women are exempt from the study of Torah. In fact, our sages tell us (*Sotah* 21b), *"One who teaches his daughter Torah, teaches her foolishness"*.

...Yet, when considering the present circumstances, the above discussion is clearly irrelevant. Because, the education of Jewish girls today, is no longer a question of whether their Torah study is legitimate, but rather a question of assuring the continuity and survival of Jewish children.

For, in most circumstances, they are raised in an environment submerged in the pursuit of 'earning a living', or conversely (when with ample livelihood), in an environment of ambition to simply 'have a good time'.

As a result, they fail to sense the theme expressed in the verse (*Shemos* 33:16), *"Viniflinu ani v'amcho mikol ho'om asher al p'nei hoadamah"* - "and I and your nation shall be made distinct from every people upon the face of the earth".

That is, from their perspective, Judaism is synonymous with restrictions, prohibitions, etc., perhaps even personal suffering, simply resulting from their unacquaintedness with the sanctity of these practices.

Certainly when participating in a charitable endeavor, irrespective of the beneficiary, whether an effort related to Judaism or not, they maintain that they have already fulfilled their duty completely, both towards the Almighty, as well as towards their fellow man.

This is indeed, the function of the *"Bais Rivka"* and *"Bais Sarah"* schools, founded by my saintly father-in-law the [previous] Rebbe: To impress upon the hearts of the students, that they are *b'nos yisroel* - Jewish daughters, to explain to them the sanctity of *yiddishkeit*, the virtue and purity that it yields, and the responsibility that each one of them bears.

That being said, the response to the second question posed is also obvious. They asked, *"are you founding a school to create 'Rebbetzins'?"*

Our aim is that every student should recognize her duty as a *bas yisroel*, being a member of the Jewish nation, and one who will form a Jewish home in the future, as a Jewish mother.

Surely, for the sake of saving even one soul from straying from the path of Torah and Mitzvos, we must grant all we can toward this end. Particularly for girls, in whom we hope to see the fulfillment of the verse (*Mishley* 14:1) *"the wise amongst women, each builds her home"*, on the foundations of Torah and Mitzvos." (*Reshimos*, Issue 30, p. 10)

A Modest Head-Start

The Rebbe writes: According to the *shulchan aruch* (Code of Jewish Law), a girl ought to conduct herself with *tznius* (modesty) from the age of three years and one day, and most certainly concerning one who is ten years and older. One must be mindful, however, that this be implemented in pleasant and non-oppressive terms. (Likutei Sichos vol. 18, p. 448)

On Equal Terms

The previous Rebbe writes: On the tenth of Kislev 5667 (1908), Reb Elimelech Stoleberg, a Chassid of the Rebbe *Maharash*, visited Lubavitch.

Amongst the anecdotes that he relayed from my saintly grandfather - the Rebbe *Maharash*, was a veritable gem that has essential bearing on the very lives of Chassidim.

The Rebbe said: "Amongst *'geza'* Chassidim (descending from original Chassidic ancestry), no distinction is made between the education of boys and girls.

There are Chassidim who (unfortunately) only educate their sons with a befitting *chinuch*, teaching them *darkei hachassidus* - Chassidic lifestyle and conduct, but forget about educating their daughters in the spirit of *darkei hachassidus*.

The celebrated commentary on the Torah, the *Ohr HaChaim*, would study *Chumash* with his daughters, and from his studies eventuated his famous work - the *'Ohr HaChaim al Hatorah'*."

An Ideal Education

Consider: If fifty five years ago, when all the homes of Anash were truly illuminated with the radiance of the inner, essential light of *darkei hachassidim*, yet the lack of ample Chassidic education for girls was nevertheless felt - how much more so today, when it is so essential - to the core of our very being - to awaken within them the intrinsic, essential point that has been bequeathed to them by their parents.

Yet it is surely obvious that teaching *Chassidus* to girls is a burdensome task as it is quite difficult to explain and have them comprehend various complex concepts requiring broad knowledge of abstract intellectual ideas.

However, there are concepts in *Chassidus* that can be explained to and be comprehended by them. However, to teach these one must present them with ample explanation and elucidation, coupled with blending in stories and narratives, so the ideas can be more easily grasped. Verily, such is the style of the *sichos* in which the ideas are explained clearly, along with numerous stories.

In fact, a primary objective that I sought to achieve by permitting the printing of the *Sichos*, as well as various other letters etc., was to provide material for *Anash* to discuss during *farbrengens*, as well as, in a certain respect, to provide material for discussion while at home with one's family, as through this one will succeed in drawing them close to the good and the beneficial, and he will guide and educate them in the *darkei hachassidus* - Chassidic lifestyle.

Concerning the question as to what to study with them, first one should teach them the *ma'amar 'kinyan chayim'* slowly, thoroughly, explaining it well. In addition, you should study with them several *sichos*. These should also be taught slowly, explaining them well, regardless of who is teaching. (*Igros Kodesh Rayatz*, vol. 3, p. 469)

בס"ד

ברוח ישראל סבא

ווי דער רבי האט אונז געהאדעוועט

חינוך חסידותי לאור תורת רבותינו נשיאינו • גליון ו

בבנין ביתו הרוחני על אחת כמה וכמה

בסעודת שמח"ת שנת תר"ס בעת השיחה אמר כ"ק אאמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע אשר כשם שחובה על כל איש ישראל להניח תפילין בכל יום, ככה הוא מצוה וחובה על איש ישראל, כל אחד לפי ערכו, במעמדו ומצבו בהשגה, לקבוע חצי שעה לכה"פ פעם בב' וג' ימים לשקוד בטובת הדרכת בניו וביתו, וכלשון הזה אמר אז, אז איינער בויט אשטוב לייגט ער אריין אין דעם די הארץ, די קאפ מיט אלע כחות, ביז ער פארמשכונט זיך נאך מער פאר זיינע כחות,

וכידוע שכל העוסק בבנין מתמסכן, והדבר מוכרח להיות כן, כי בנין בלא כחות אינו בנין, וביאר הפי' אז מען פאר משכונט זיך, כלומר שלוקחים לא לבד מה שיש בגלוי, רק גם וואס מען פארמאגט אין בטוחות, דאס לייגט מען אויך אריין אין בנין, וזהו בבנין גשמי אשר גם בזה יש מצוה, כי אצל ישראל איז ניטא קיין גשמיות, גשמיות איז א כלי צו רוחניות,

אז ער בויט א שטוב יקבע מזוזה, ובאיזה מהחדרים ילמדו או יתפללו, שלא ימלט בבית יהודי שלא ילמדו ולא יתפללו ואפשר שלפעמים וועט מען דארט נעמען א חסידישע ביסעל משקה, ואמר אז די ביסעל משקה וועלכע א אידיש הארץ דערווארעמט זיך בא איהר, הויבט אויף את התורה והתפלה שפרחא לעילא, אמנם זה הי' מאמר המוסגר.

וכש"כ בבנין עדי עד שע"ז נותנים כחות מיוחדים, וכאן הבטוחות של איש ישראל הוא גאר א גרויסע.

על יסוד הדברים הקדושים הללו, שדברי צדיקים חיים וקיימים, הנה ענין של יאוש בזה, ולא לבד יאוש אלא גם ענין של קרירות והעדר שקידת הפועל לחטא יחשב, והשי"ת יעזור לו בבריאות ונחת מיו"ח... (אג"ק כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ב ע' שפה)

להביא ההתוועדות הביתה

. . . בהמשך להנהגות בעת התועדויות . . נחוץ הדבר ביותר, ששמחת שבת ויו"ט תהי' לא רק בבית הכנסת ובמקום התועדות, אלא גם בביתן של כאו"א מאנ"ש.

ובמילא - לסדר ההתועדות באופן כזה שתהי' זמן בהעת רצון דשבת ויו"ט להסביר לב"ב הענינים באופן המתאים ובאותיות המתאימות לפניהם. ובודאי יש די זמן בימים אלו גם להתועדות כדבעי. מובן שאין לתת בזה הוראות פרטיות לכאו"א, כי הדבר תלוי במהותם הפרטי, אבל בודאי שכל אחד יכול ללמוד מנקודה זו הנהגה בהנוגע אליו ולביתו...

מובן שכוונתי בזה לכל אנ"ש, ובמילא הרשות בידו לפרסם תוכן שורותי אלה בין חביריו. ובהוספה, אשר פשיטא שאין כוונתי כלל וכלל שיהיו מושקעים בהוויות העולם ובהנחות העולם, ובודאי שחינוך חסידותי צריך ומוכרח שישפיע בענינים הנ"ל, היינו באריכות זמן התפלה בהתועדות וכו', אבל לאחר כל זה יש אפשריות, ומוכרח שינצלוה, שגם הב"ב ישתתפו, על ידי הסכמתם המלאה, בענינים אלו, ובהתבוננות קלה יש למצוא האותיות במה להסבירה... (אג"ק ח"י ע' סא)

להשריש בהילדים אַ צוגעבונדנקייט צום רבי'ן

די חסידישע בעלי בתים פון די פריערדיקע דורות האָבן משריש געווען אין זייערע קינדער, אָן אונטערשייד זין צי טעכטער, אַ איבערגעגעבנקייט און צוגעבונדנקייט צום רבי'ן, אַז אַלע זייערע ענינים, און עניני משפּחה און פּרנסה האָבן זיי געפרעגט און געטאָן נאָך דער הוראה פון רבי'ן, און דאָס האָט געווירקט לטובה הן אויף זיי אַליין און הן אויף זייערע בני בית. (סה"ש ה'ש"ת ע' 163)

ההדרכה הוא מצוה דחובת הלבבות

...אמנם כן צדקו דבריו אשר כפי המצב בהוה באוסטראליע אין מקום להתועדות מאנ"ש שי' אבל עם זה עלינו לדעת כי בכל אחד מגזע אנ"ש בעורקיו יזל מדם אבותיו ואבות אבותיו החסידים התמימים והישרים, נשמתם עדן, אשר מסרו נפשם על החסידות ודרכי החסידים.

כל אחד ואחד מאנ"ש שי' עליו החובה והמצוה לספר לבניו ובנותיו נכדיו ויוצאי חלציו את אשר ידוע לו מזכרון אבותיו ואבות אבותיו למען ידעו בניו ובנותיו ויוצאי חלציו גם המה גזעם וצור מחצבתם.

הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע אמר באחד משיחותיו הק' בשמחת תורה תרס"א לאמר, כשם שכל אחד מישראל מחוייב בהנחת תפילין בכל יום, כן הנהו מחוייב לקבוע שעה בכל יום לדבר עם בניו ועם בנותיו ואנשי ביתו להדריכם ולהתענין במצבם הרוחני, ההדרכה היא מצוה דחובת הלבבות, וכל אחד מאנ"ש שי' הוא אוצר בלום אשר אם אך ורק יתן לבו ודעתו לזכור את אשר ראה בבית הוריו בילדותו ובבחרותו מעניני הנהגה ביראת שמים ובאהבת ישראל, ויספר זאת לאנשי ביתו באותו הסגנון והשפה שהמה שומעים בלי תפונה יביא בעזה"י תועלת בלתי מוגבל.

ודבר זה כאשר אחד מאנ"ש שי' מספר לבניו בנותיו נכדיו ויוצאי חלציו ואנשי ביתו את זכרון טוב אבותיו ואבות אבותיו החסידים גזעם הנהגתם וארחות חייהם, הנה זהו אמיתת ענין הזכרת נשמות האבות הגורמים קורת רוח לנשמת ההורים בעולם העליון, וזכותם יגן על זרעם וזרע זרעם להוושע בישועת עולמים בגשמיות וברוחניות. (אג"ק כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' תסב)

B"H

Issue 6

In the Rebbe's Holy Care

„המטרה העיקרית . . פרומע ערליכע אידן,
ווארעמע אידן, חסידישע אידן"

Adapted from the Works of the Rebbes of Lubavitch

Education in the Light of Chassidus

Home Brewed

The previous Rebbe writes:

During the *Yom Tov Seudah* (meal) of *Simchas Torah* 5660, my saintly father, the Rebbe [Rashab] said: "Just as it is an obligation upon every Jew to lay Tefillin each day, it is, by the same token, a *mitzvah* incumbent upon every Jew - each relative to his capacity and intellectual grasp - to allot at least one half-hour once every two or three days, to diligently pursue the guidance and good of one's children and family."

He then continued and said: "when one builds a home, he envelops his heart, mind and all his energy into it, to the point where one 'mortgages himself', which is over and above the worth of the energies he invests."

Of course, one who engages in building becomes burdened with debt. It must be this way, for a building built without investing energy, is no building.

He then explained what is intended with "one mortgages oneself": when one withdraws a mortgage one procures not only what he owns presently, but all that he holds in securities and invests this too in the building.

Such is the practice concerning a material edifice whose building is also a *Mitzvah*, being that the materialism of a Jewish person is merely a receptacle for spirituality, rather than materialism in its own right.

When one builds a home, one affixes a *Mezuzah* on the door and assigns several rooms for study and prayer. Why, it is unfeasible that in a Jewish home one doesn't study Torah, pray, and perhaps on occasion chassidim will drink a *'chassidishe bissel mashkeh'* - a little bit of Chassidic vodka. For this bit of *mashkeh* which warms a Jewish heart, elevates all of the Torah-study and prayer so that it can ascend above.

How much more so, concerning an everlasting edifice, one's spiritual home, for which unique powers are granted, and for which the 'securities' are enormous!"

Based on these holy words, words of *tzaddikim* that are alive and endure eternally, I maintain that the notion of relinquishing one's responsibility, or even an element of indifference and lack of diligent, practical effort, is accounted for as a sin. May the Almighty strengthen your health and may you enjoy *nachas* from your children. (*Igros Kodesh Rayatz*, vol. 2, p. 385)"

Home Entertainment

The Rebbe writes:

In continuation to the aforementioned directives concerning appropriate conduct during *farbrengens*, it is absolutely essential that the celebration of Shabbos and *Yom Tov* occur, not only in the *Beis Hakneses* (*Shul*) or at the location of the *farbrengen*, but also in the homes of each and every one of *Anash*.

Thus, one ought to arrange for the *farbrengen* to be held in a manner that there will yet be time during the opportune duration of Shabbos, to explain to one's family the thoughts discussed at the *farbrengen* in a seemly manner, using the appropriate language for them to understand. And during these days, there is certainly ample time to allow a proper *farbrengen*.

Obviously, one can not give directives to every particular person, as this is dependent upon the nature of each person individually. Nevertheless, each person can certainly gather guidance from this point concerning themselves and one's household.

Clearly, this is intended for all *Anash*, and you may therefore circulate the content of these lines amongst your friends.

Additionally, it is clear that my intention is not at all that Anash indulge in *'havoyos v'hanochos haolam'* - worldly ethics and values (e.g. returning home early - *ed.*) - for it is certainly necessary, and is in fact a 'must,' that Chassidic education influence these aspects as well, e.g. *davening b'arichus* (praying at length), participating in *farbrengens* etc.

Nevertheless, there is potential for one's family to participate in this as well, and one must therefore utilize it, together with their full consent, and with little thought one can find the proper words to explain this. (*Igros Kodesh* vol. 10, p. 61)

Share Your Zaidy With Your Children

The previous Rebbe writes, in a letter assumed to be addressed to *Rabbi Moshe Zalman Feiglin:*

Although the present state-of-affairs in Australia is not conducive to the *farbrengens* of *Anash,* nevertheless, one must recognize that the veins of every member of *Anash,* pulsates with the blood of their righteous, pious, Chassidic ancestors, who endured self-sacrifice on behalf of Chassidus and *darkei hachassidim* - Chassidic lifestyle.

It is the obligation and duty of each and every one of *Anash* to recount to their children, grandchildren and descendants, their recollections of their ancestors, so that their children and descendants should themselves be acquainted with their lineage and the 'rock from which they were hewn'.

My saintly father, the Rebbe [*Rashab*] proclaimed during one of his talks held on *Simchas Torah* 5661:

"Just as every Jew is obligated to lay *tefillin* each day, by the same token, one is obligated to allocate one hour each day to converse with one's sons, daughters and members of the household, to guide them in the righteous path and take interest in their spiritual welfare."

Guiding one's family is an obligation belonging to the 'duties of the heart'.

Certainly, each and every member of *Anash* is a treasury replete with content and substance, if one only would make an effort to set his mind and heart on remembering what he beheld in the home of his parents during his childhood and adolescent years.

Recounting their *yiras shomayim* (fear of heaven), *ahavas yisroel* (love of their fellow Jew) to one's family in a style and language that they understand and identify with, will yield immeasurable benefit with the help of the Almighty.

Indeed, when one of *Anash* relates to his children, grandchildren, descendants and household-members, his memories of his ancestors, their lineage, demeanor and lifestyle, this serves as the ultimate memorial to the souls of his forebears, yielding much delight to the souls of one's parents in the supernal worlds, whose merit will give countenance to their children, assisting them materially and spiritually. (*Igros Kodesh Rayatz,* vol. 3, p. 462)

Asking Directions

The Chassidishe *Ba'alei Batim* of the previous generations implanted within their children - without distinguishing between boys or girls - an inherent devotion and attachment to the Rebbe.

Consequently, for all of their concerns, family affairs and issues of livelihood, they consulted with the Rebbe and followed his instructions, and this was beneficial both for themselves as well as for their families. (*Sefer Hasichos* 5700, p. 163)

בס"ד

ברוך ישראל סבא

ווי דער רבי האט אונז געהאדעוועט

חינוך חסידותי לאור תורת רבותינו נשיאינו • גליון ז

„מער ניט ווי דער אויבערשטער און ליובאוויטש"

. . . כותב לי אחד, שרצונו, שבנו ידע אך ורק אודות מציאותו של הקב"ה, מציאותה של „ליובאוויטש", ותו לא מידי („מער גאָרניט")! וזוהי כל תכליתו. כל שאר הענינים הקיימים בעולם אינם מציאות, כי אם דמיון („אַ פאַרבלאָנדעניש"), אחיזת עינים, עד שקיימת „שאלה" אם מותר לברך ברכה על כך. הילד צריך לדעת - כך כותב אלי - אודות מציאותו של הקב"ה, והקב"ה ברא את ליובאוויטש, וכל שאר ענינים אינם במציאות!

. . . צריך הוא לחקוק בלבו פנימה („איינקריצן" ביי זיך אין האַרצן") הידיעה וההכרה „אַז מער ניט ווי דער אויבעשטער און תורת החסידות, מער ווי דער אויבערשטער און תורה - איז מער גאָרניט דאָ"!

ואם ישנה איזו מציאות אחרת - אין זה אלא בשביל שעל ידה יתקיים רצון הקב"ה. ולדוגמא: כדי לקיים מצות אתרוג, צ"ל קרקע, אילן, ואדם שיזרע את הגרעין, ישקה את הקרקע, יפקח עלי' וכו', כדי שלאחר כמה שנים יבוא יהודי ויברך על האתרוג שגדל באילן זה. ונמצא, שמציאות הקרקע והאילן וכו' אינה מציאות אמיתית, כיון שאינה אלא טפל להעיקר, שזהו מציאותו של (רצון) הקב"ה. ודוגמתו הוא בנוגע לכל מציאות שבעולם.

האמור לעיל מפורש גם בנגלה דתורה: בהקדמתו לפירוש המשניות מאריך הרמב"ם בביאור מארז"ל „מאי כי זה כל האדם, כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה", ש„תכלית העולם וכל אשר בו הוא איש חכם כו'", אשר ענין ה„חכם" הוא (כמ"ש לפנ"ז) „לצייר לנפשו אחדות הקב"ה כו'".

ויש להוסיף בזה ע"פ המבואר בתורת החסידות בפירוש מארז"ל „איזהו חכם הרואה את הנולד", „שרואה כל דבר איך נולד ונתהוה מאין ליש בדבר ה' ורוח פיו ית'", אשר מזה שהתהוות העולם (יש מאין) ע"י דבר הוי' נעשית בכל רגע ורגע מחדש, מובן, שלאמיתתו של דבר, מציאות היש אינה מציאות כלל, כיון שכל מציאותו אינה אלא דבר הוי' שמהוה אותה מאין ליש בכל עת ובכל רגע.

וזהו הפירוש בדברי הרמב"ם ש„תכלית העולם וכל אשר בו הוא איש חכם כו'" - שכל העולם כולו לא נברא אלא בשביל יהודי („חכם") שנרגש אצלו שמציאות העולם אינה מציאות אמיתית כלל, „די מציאות איז קיין מציאות ניט", אשר הכרה והרגשה זו נפעלת ע"י תורת חסידות חב"ד - „ליובאוויטש" - החלק בתורה שבו מדובר אודות העדר וביטול מציאותו של היש („ווי אַזוי יש איז קיין מציאות ניט") כיון שנתהוה מהאין בכל עת ובכל רגע. ולפיכך כדי לפעול הכרה והרגשה זו . . צריכים להתקשר עם תורת החסידות, אשר הלימוד וההתעסקות בה תפעל בהם ההכרה וההרגשה לראות בכל דבר אך ורק את כח הפועל בנפעל. (משיחת כ"ד טבת תשי"ב-בלתי מוגה)

הדרך ללמד אחדות הוי' לילדים

בשעת מען לערנט מיט אַ קינד שמע ישראל גו' הוי' אחד, טייטש מען אים אָפּ אַז דער אויבערשטער איז דער מלך מלכי המלכים און דאָס איז אים שוין גענוג, עס איז דאָ מלכים און מלכי המלכים און דער אויבערשטער איז דער מלך מלכי המלכים, און נאָך אַזאַ איז ניטאָ. דאָס איז גענוג פאַר דעם קינד צו פאַרשטיין אחדות הוי'.

בשעת דער קינד ווערט עלטער, איז אים די פריערדיקע ידיעה ניט מספיק און מען זאָגט אים אַז עס איז ניטאָ קיין שליטה אויסער דעם אויבערשטן, ניט נאָר וואָס ער איז ממה"מ, נאָר ער איז דער איינציקער שליט, וואָרום אַלצדינג איז כגרזן ביד החוצב, וואָס דער גרזן האָט ניט קיין בחירה ורצון, ובאמת איז דאָס נאָכמערער, וואָרום דאָס גופא וואָס דער גרזן (אין נמשל) איז פאַראַן, איז דאָס מצד דעם וואָס דער אויבערשטער איז אים מחי' ומהווה.

נאָכהער, ווען ער ווערט עלטער, זאָגט מען אים אַז ניט נאָר וואָס עס איז ניטאָ קיין שליטה אויסער דעם אויבערשטן, נאָר נאָכמערער, עס איז ניטאָ קיין מציאות אויסער אים, ניט נאָר אַז הוי' אחד נאָר אין עוד מלבדו. וואָס בכדי צו פאַרשטיין דעם ענין לאמיתתו מוז מען האָבן אַ יגיעה...

(משיחת כ' מנ"א תשי"ד - בלתי מוגה)

הקדושה והאמונה אינם נלקחים בשוק ובחנויות!

הקדושה והאמונה אינם דברים הנלקחים בשוק ובחנויות, והרבה מאד צריך לעמול ולטרוח להשיגן ואינם נמסרים כ"א עפ"י אנשים יראים ועפ"י לימודים קדושים, ובדור הזה שגם אחרי כל העמל והיגיעה שההורים עמלים בבניהם אין הבנים נשמעים לרצון אבותיהם, וה"ה נסחפים בזרם הזמן, לדאבון לב האבות וצערם הגדול מאד, הנה לכה"פ כאשר תהי' בהם השרשת קדושה ה"ז תסייע אותם בדרכם ויש תקוה עכ"פ,

ויכול האב לומר אני את נפשי הצלתי, ואת אשר הי' בידי לעשות עשיתי, אבל כאשר בתחלת ההשרשה משרישים בו שרש פורה ר"ל, מה יש לקוות ממנו? ועל הדבר הזה עתידים האבות ליתן את הדין ר"ל, כי הלא זאת ודאי ברשותם ללמד את בניהם בתחלת הלימוד עכ"פ כפי הלימוד המסור לנו וע"י מלמדים יר"א וכולי האי ואולי יש לקוות לטוב,

ועכ"פ ליתן היכולת להבנים להיות יר"א בעזרתו ית', ולהתחזק ולעמוד בפרץ לבלי הניח את הצר ואויב הרוחני לכנס בשעריהם ואז ינחלו מבניהם כבוד, כי השי"ת יהי' בעזרם וישיגו אורחות חיים ומחי החיים יתן להם חיי"ט ומתוקים בכוח"ט ברו"ג. (אג"ק כ"ק אדמו"ר מהורש"ב ח"ב ע' תפה)

B"H
Issue 7

„המטרה העיקרית . . פרומע ערליכע אידן,
ווארעמע אידן, חסידישע אידן"

In the Rebbe's Holy Care

Adapted from the Works of the Rebbes of Lubavitch

Education in the Light of Chassidus

"Available Only Through Us!"

Amongst the cardinal principles taught in Chassidus is that the totality of existence endures solely for the sake of fulfilling the Almighty's ultimate desire. In addition, all of existence is, inseparably, G-dliness as well.

How can one impart this to a child? Well, as the Rebbe related, one Chassid put it this way:

A particular Chassid wrote to me, that he wants his child to know only of the existence of the Almighty, the reality of *'Lubavitch'* and nothing more! Being that this is one's entire purpose.

Anything beyond them is of no genuine existence, but rather a simulation, a facade, to the point that it is questionable whether one is permitted to utter a blessing over it!

The child should know - he writes - of the existence of the Almighty and that the Almighty created *Lubavitch*, and that no other entity exists!

...One ought to internalize the awareness that "besides for the Almighty and *Toras Hachassidus*, apart from the Almighty and Torah - nothing else exists!" If there is indeed any other entity, its sole purpose is for the sake of fulfilling the will of the Almighty.

For example: To fulfill the commandment of shaking the *Lulav* and *Esrog*, one must obtain various items:

One must first procure a portion of land, plant a tree, for which one must recruit a person to plant the seeds, water the soil, supervise its' growth etc. All this, in order for a Jew to come along in several years time and utter a blessing over the *Esrog* grown on this tree.

Thus, the existence of the soil and the tree etc., is not a genuine independent entity, considering that it is merely of secondary importance to the principle, which is, of course, (the will of) the Almighty. Similarly, this analogy applies to the whole of existence.

The above is clearly elucidated in *nigleh d'Torah* (the revealed aspect of Torah) as well: Our sages tell us (*Brachos* 6b), "What is the intent of the verse (*Koheles* 12:13) *'ki zeh kol ha'adam' - 'for this is the whole of man'*? This means that the entire world was only created to become part of his company".

Who is this individual for whose sake the entire world exists?

In his introduction to the *Pirush HaMishnayos,* the *Rambam* explains this dictum at great length, and says, *"The purpose of the world is to contribute to the wise scholar"* who, as he defined beforehand, is *"one who endeavors to envision the unity of the Almighty."*

One can further contribute to this, based on the teachings of *Chassidus* in interpretation of the *Talmudic* dictum (*Tamid* 32a), *"Who is wise? He who envisions the future* ('what will be born')":

The 'wise one' comprehends how all of existence is 'born' and created ex nihilo by the word of G-d. Given that the creation ex nihilo occurs continuously at every moment, it is understood that, in truth, the physical world has no independent existence, since its whole being is by virtue of the word of G-d that creates it.

This is the meaning of the words of the Rambam, "The whole purpose of the world and all therein is for the sake of the 'wise one'": The whole world is created for the sake of the Jew (the 'wise one') who senses that the totality of existence is not a genuine reality in any sense - *"der metzius iz kein metzius nit"*.

Indeed, such awareness results from the study of *Toras Chassidus Chabad - "Lubavitch"* - the portion of Torah that teaches the nullity of existence and its lack of independence, as it is created out of nothingness each moment.

One ought to delve into the study of *Toras HaChassidus* whose study generates the awareness of the continuous presence of the driving force of the Creator within creation. (*Sicha, 24 Teves* 5714 - unedited)

"If You Want the Rainbow, You Gotta Put Up With the Rain!"

The Rebbe Rashab writes:

The virtues of sanctity and faith cannot be simply purchased in the marketplace or at the store, and one must invest much labor and toil to achieve their instillment. In addition, they can only be conveyed by G-d-fearing people, and through teaching the children holy studies.

In this generation, where in spite of all the labor and effort parents invest, the children nevertheless disobey their parents, and are swept away in the surging tides of modernism, to the great sorrow of their parents -

In such trying times, it is essential to at least endeavor to implant within them the sense of sanctity of the Torah while they are still young, and this will assist them in their progress, and there will still be hope.

A father can say, "I have protected myself, and I tried to do what I could." But if at the onset of the child's growth, one implants "root that is fruitful in gall and wormwood" heaven-forbid, what hope is there?

Their fathers will be brought to justice on this account, for it is certainly within their power to teach their children in the traditional way, at least at the onset of their education, by employing G-d-fearing *melamdim* (teachers). Then there is, conceivably, still hope.

One ought to give the children at least the potential to grow as G-d-fearing Jews, with the help of the Almighty. One must gather the strength to resist the breach of tradition and not permit the spiritual foe and enemy to enter one's vicinity. Then you will gain esteem from your children, for the Almighty will grant you assistance in achieving the noble ways of life. The source of all life will bestow good and pleasant life, with all good, both spiritually and materially. (*Igros Kodesh Rashab* vol. 2, p. 485)

Progressive Knowledge

How should one teach children about G-d?

In the following Sicha, the Rebbe explains the sequence of steps to explain the unity of G-d to children:

When teaching a child *"Shma Yisroel - Hashem echad"* ('Hear 'O Israel etc. G-d is One'), one explains that the Almighty is the *'melech malchei hamlachim'* - the King over all the 'kings of kings.'

At this point this suffices for the child to understand the unity of G-d. There are 'kings,' there are kings of kings and the Almighty is the 'King' over all other 'kings of kings,' and no other 'king' is equivalent to him.

When the child grows older, his previous understanding is no longer sufficient. One then explains to him that in truth, there is no sovereignty apart from the Almighty. That is, in addition to his being the *'King of all kings,'* he is the *only* master present in all of existence, like the "axe in the hand of the quarryman," that has no freedom to choose, and simply carries out the will of its possessor. In fact, in this regard, the unity of the Almighty is greater, being that the 'axe' *itself* is created by G-d.

In due course, when the child grows older, one explains to the child that in addition to the presence of no sovereignty other than G-d, there is, in fact, no existence outside of G-d. Not only is G-d one, but there is no existence other than G-d. (Sicha, Av 20, 5714 - unedited)

בס"ד

ברוח ישראל סבא

ווי דער רבי האט אונז געהאדעוועט

חינוך חסידותי לאור תורת רבותינו נשיאינו • גליון ח

תכלית הנרצה: „עסן צוליב דאַוונען"

אין דעם אופן ווי אַזוי צו דאַוונען און ווי אַזוי צו עסן, קענען זיין עטלעכע אופנים. עס קען זיין אַן אופן אַז דער מענטש איז צושפּאָלטן. דער „דאַוונען" מיטן „עסן" האָבן קיין שייכות ניט צווישן זיך...

אַ צווייטער אופן, אַז דער דאַוונען מיטן עסן האָבן אַ שייכות, אין אַלע זיינע ענינים קוקט ער אַיין אין שולחן ערוך און טוט ווי דאָרטן שטייט, אָבער ער דאַוונט צוליב עסן. דאָס הייסט: אַזוי ווי ער ווייס אַז ער דאַרף „נעבעך" אָנקומען צום אויבערשטן, איז ווי ער זאָגט אין פסוק אם בחוקותי תלכו גו' ונתתי גשמיכם בעתם, דערפאַר טוט ער וואָס דער אויבערשטער הייסט, בכדי אַז דערנאָך זאָל ער קענען קומען צום אויבערשטן מיט דעם וועקסל, אַז דער אויבערשטער זאָל אים געבן אַלץ וואָס ער דאַרף, אויסצאָלן אים פאַר זיין דאַוונען...

דער אופן און תכלית הנרצה איז, ניט אַז דער דאַוונען מיטן עסן זאָלן קיין שייכות ניט האָבן, אויך ניט דאַוונען צוליב עסן, נאָר - עסן צוליב דאַוונען.

כאשר רוצים לחנך דור ילדים להתנהג ברוח „בכל דרכיך דעהו"...

דאַוונען, דאַרף מען געוויס צוליב דאַוונען, דאָס איז אַ פשוטע זאַך. בשעת ער האָט אַ ידיעה אַז דער אויבערשטער וויל ער זאָל לערנען תורה און מקיים זיין מצות, קען זיך ביי אים גאָר ניט לייגן אַנדערש ווי דער אויבערשטער האָט געהייסן. ובמילא דאַוונט ער שלא על מנת לקבל פרס, נאָר ווײַלע אַזוי האָט דער אויבערשטער געהייסן. ער פרעגט ניט צי ער וועט האָבן דערפון עולם-הבא צי ניט, ומכל שכן אַז ער פרעגט ניט נאָך שכר עולם-הזה.

אָבער דאָס איז נאָך ווייניק. דאָס וואָס עס פאָדערט זיך איז, אַז אויך זיין עסן זאָל זיין צוליב דאַוונען. אַלע זיינע ענינים זאָלן זיין צוליב קדושה, אַזוי ווי עס שטייט בכל דרכיך דעהו.

דאָס וואָס ער וועט זיין אַ גביר, שטיין אין „דאָן און בראָדסטריט" גאָר הויך און זיין אין „בראַקעט" וואָס צאָלן 95 פּראָצענט טעקסעס, נאָך ניט דאָס איז דער תכלית פון בריאת האדם, נאָר אַז אַלע זיינע ענינים זאָלן זיין צוליב קדושה, בכדי ער זאָל לערנען תורה מיט מנוחת הנפש, מקיים זיין מצות בהרחבה, און געבן צדקה ביד רחבה.

. . . און דאָס מיינט „עסן צוליב דאַוונען", אַז אַלע מענטשליכע ענינ-ים און זיינע באַדערפענישן (וואָס דאָס אַלץ ווערט אָנגערופן „עסן") דאַרפן זיין צוליב „דאַוונען" (וואָס איז כולל כל התורה והמצות), אויף אויפטאָן אין זיי דעם וחי בהם, אַריינברענגען חיות אין תורה ומצות.

...הרי זה תלוי על האם - שהיא תתנהג כן בעצמה!

אַ ווייטערדיקע אָנווייזונג איז דאָ פון דעם אויבן-דערמאָנטן, דאָס וואָס די הוראה [„בעסער עסן צוליב דאַוונען ווי דאַוונען צוליב עסן"*] איז איבערגעגעבן געוואָרן צו אַ פרוי, אַ מאַמע פון קינדער, וואָס איינער פון זיי איז דערנאָך געוואָרן אַ נשיא בישראל.

דער אָנווייזונג פון דעם איז: בשעת מען וויל עס זאָל אויסוואַקסן קינדער וואָס זייער פירונג זאָל זיין ניט דאַוונען צוליב עסן און ניט אַז דער דאַוונען מיטן עסן זאָל זיין צוויי באַזונדערע וועלטן, נאָר זיי זאָלן עסן צוליב דאַוונען-

איז דאָס אָפּהענגיק פון דער מוטער. זי זאָל אַליין אויפפירן זיך אַזוי און אַריינגעבן דעם גייסט אין די קינדער, פון קליינווייז אויף, ווען זיי ליגן נאָך אין וויגעלע, אַריינגעבן אין זיי אָט דעם געפיל אַז אַלע ענינים דאַרפן זיין צוליב באַהעפטן זיך מיטן אויבערשטן, און אָן דעם - איז אפילו אויב עס איז דאָ וואָס צו „עסן", האָט עס קיין טעם ניט.

און דאַן האָדעוועט מען אויס אַזעלכע קינדער וועלכע ווערן דערנאָך גדולים בישראל, אַז זיי האָבן מיט וואָס צו דאַוונען און האָבן וואָס צו עסן, און עסן ווי דער אויבערשטער וויל. (לקו"ש ח"א ע' 152)

*) ראה לעיל בהשיחה.

„ווי איז באַ דיר רעכט געווען נעמען עפּעס פאַרן זאָגן מודה אני און אָן א ברכה?"

עס האָט איינמאָל פּאַסירט אַז מיין מוטער האָט מיר געגעבן פרישטאָק און כ"ק אאמו"ר הרה"ק איז אַריינגעקומען און געפרעגט באַ דער מוטער אויב זי האָט מיט מיר געזאָגט מודה אני, האָב איך זיך זעהר צו וויינט.

דער קינד - ענטפערט די מוטער - איז געווען אַ הונגעריקער האָב איך אים געגעבן אַ טראָפּן מילך מיט אַ שטיקעל קיכעל. און אַ ברכה אויפן קיכעל מיט די מילך האָט ער געמאַכט פאַרן זאָגן מודה אַני?

דעם קינד - ענטפערט די מוטער - טרייסעלט פון שרעק. אַז מען עסט פאַר מודה אני אָן אַ ברכה מעג טרייסלען, ענטפערט דער פאָטער.

ניט געקוקט אויף מיין געוויין נעמט מיך דער פאָטער פאַרן האַנט און פירט מיך אַריין צו זיך אין צימער זאָגענדיק: ווי איז באַ דיר רעכט געווען נעמען עפּעס פאַרן זאָגן מודה אני און אָן א ברכה.

מיר האָט פאַרקוועטש די האַרץ און איך האָב ניט געקענט אויסריידן אַ וואָרט. ווען איך האָב זיך בארוהיגט האָט הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק מיט מיר געזאָגט מודה אני. דער אופן עמידה בשעת'ן זאָגען מודה אני איז געווען; צום ערשטן שטיין גלייך, צוזאַמען שטעלן די פיס, אויסגלייכען דעם טלית-קטן, אַיינבויגען זיך און דאַן זאָגען וואָרט ביי וואָרט מודה אני. (סה"מ תשי"א ע' 62)

B"H

Issue 8

"המטרה העיקרית . . פרומע ערליכע אידן,
ווארעמע אידן, חסידישע אידן"

In the Rebbe's Holy Care

Adapted from the Works of the Rebbes of Lubavitch

Education in the Light of Chassidus

Put the Horse In Front of the Cart

King Shlomo tells us (*Mishley* 3:6), *"B'chol dirachecha da'eihu"* - Know G-d in all yours ways. That is, every aspect of the Jews material, mundane experience should be permeated with a Divine objective.

How can one impart an ambition of this kind to one's children?

To explain this, the Rebbe draws a remarkable lesson from the following episode:

Rebbetzin Rivka, the wife of the Rebbe *Maharash* once fell ill. The doctor advised that as a remedy, she should eat immediately upon waking up in the morning. The *Rebbetzin*, unwilling to eat before *davening*, began to wake up even earlier, in order to eat when she would ordinarily *daven*.

Naturally, her arrangement failed to improve her health. In fact, it only proved more harmful, as she began to suffer from sleeplessness.

When the *Tzemach Tzedek* became aware of this, he told her: "A Jew must be healthy and strong. The Torah tells us (*Vayikra* 18:5) in reference to the *Mitzvos*, *"V'chai Bahem"* - one must live in them. That is, one must infuse 'life' and vitality in the *Mitzvos*. To imbue the *Mitzvos* with 'life', one must be strong, and do so with joy.

Then the *Tzemach Tzedek* concluded: *"It is better to eat for the sake of davening, than daven for the sake of eating."*

What does *davening* for the sake of eating mean, and more importantly, what does eating for the sake of *davening* mean?

To preface:

Davening, in this context, is used as a classical example of all one's spiritual endeavors and pursuits.

Eating, on the other hand, alludes to one's overall engaging in matters of mundane nature.

It is possible, that one's 'eating' and one's '*davening*', may not be associated with each other. That is, while studying Torah, *davening* and observing *Mitzvos*, one is entirely immersed in their performance. When, however, engaging in mundane matters, one's spiritual pursuit seems to have left no trace of holiness, spirituality or refinement.

Alternatively, one's behavior may reflect "*davening* for the sake of eating" where one's *davening* and eating are indeed associated to one another, but one *davens* for the **sake** of eating.

That is to say: Although one adheres to the *Shulchan Aruch* in all one's affairs, one's approach to observing the *Mitzvos* is one of reluctance - one is *"nebech"* dependent on the Almighty to provide him with sustenance.

A Stitch in Time...

He thus proceeds to the Almighty with his 'credit-slip' entitling him to receive 'reimbursement' for his prayer - he "*davens* for the sake of eating".

The ideal objective is for all one's mundane matters to have a sacred goal - "eat for the sake of *davening*".

The ultimate *raison d'être* of man's creation is not to be wealthy, to have a high rating in Dun and Bradstreet and to be in the 95% bracket of income tax. This is not the ultimate purpose of life.

Rather, man was created so that all his affairs be carried out with a sacred goal. To study Torah with tranquility, observe the Mitzvos expansively and give charity generously - to "eat for the sake of ***davening***".

In light of the above, this lesson has particular significance for a Jewish mother, since this directive was conveyed to a woman, a mother of children - one of whom became a *Nassi* (leader) of Israel.

For, it is particularly within the mother's capacity to impress upon her children - even while still lying in the crib - to "eat for the sake of *davening*" - to conduct all their affairs purely for the sake of Heaven. Then, even when there *is* food to eat, it has no taste [of its own].

Thus, in the effort to raise children to conduct themselves in the spirit of *"B'chol dirachecha da'eihu"* ("know G-d in all your ways"), their mother must, in turn, conduct *herself* in this fashion, for it is *she* who instills this feeling within them.

In this spirit, they succeed in raising children of stature, who grow up to become leaders in Israel, who know how to *daven*, have what to eat, and eat with a G-dly intent. (*Likutei Sichos* vol. 1, p. 152)

First Things First

The previous Rebbe writes:

One morning, my mother had served breakfast, and my father the Rebbe [Rashab] entered [unexpectedly].

He asked my mother if she had said *Modeh Ani* with me. I broke down in tears.

"He was [very] hungry," replied my mother, "so I served him several droplets of milk and a morsel of *'kichel'* (cake)."

"And did he say a *bracha* on the '*kichel'* and the milk before saying *Modeh Ani*?"

"The child is trembling with fear!" my mother pleaded.

My father answered: "If one eats before saying *Modeh Ani* and doesn't say a *bracha* first, one ought to tremble."

Without heeding my tears, my father took me by the hand and escorted me into his room, where he reprimanded me saying, "How did you deem it right to eat something before saying *Modeh Ani* and without saying a *bracha*?"

I was so distressed that I couldn't utter a word. When I finally calmed down, my father said *Modeh Ani* with me.

The way I stood while saying *Modeh Ani* was as follows: Firstly, I stood upright, placed my feet together, straightened my *'talis-katan'* (*Tzitzis*) and bent over slightly. Then, I said *Modeh Ani* word for word. (*Sefer Hama'amorim* 5710, p. 62)

ברוח ישראל סבא

ווי דער רבי האט אונז געהאדעוועט

חינוך חסידותי לאור תורת רבותינו נשיאינו • גליון ט

הקב"ה מבדיל בין ישראל לעמים – אידן זיינען ניט ווי די גויים!

דער לחץ וואָס די יוונים (צוזאַמען מיט די מתיוונים) האָבן לוחץ געווען אויף אידן איז באַשטאַנען אין דעם אַז עס זאָל זיין „ככל הגויים בית יהודה", נהי' כגויים כמשפחות הארצות ר"ל, אַראָפּנעמען די מחיצה און הבדלה שבין ישראל לעמים - ווערן גלייך מיט אַלע פעלקער.

וואָס דורך דעם לחץ קען ווערן רח"ל אַ שיטה אין חינוך, אויף האָדעווען די קינדער מיט אַ חינוך אַז אידן דאַרפן זיין ככל הגויים - דעריבער, איז „ולחצום לחץ גדול" (ניט נאָר אַ לחץ, נאָר) אַ סכנה, און נאָך אַ גרעסערע סכנה פון „גזרו גזירות כו' לעסוק בתורה ובמצוות וכו'":

בעת אַז גויים לאָזן ניט אידן מקיים זיין תורה ומצות (...) - איז עס אַן ענין וואָס איז לפי שעה, און נאָך דעם ווי עס ווערט בטל די גזירה, איז מען צוריק זיך עוסק בתורה ובמצוות; משא"כ „ולחצום לחץ גדול" וואָס ברענגט צו אַ חינוך היפך התורה, איז דאָס אַ סכנה אויף שטענדיג (אויך ווען עס ווערט בטל די לחץ), וואָרום „חנוך לנער גו' גם כי יזקין לא יסור ממנה" (פון דער וועג וואָס מ'האָט אים מחנך געווען).

התחלת ההכנעה להיוונים - פאַרקוקן אויף א „קלייניקייט"

אע"פ אַז דאָס וואָס מ'האָט אים מחנך געווען אין דעם וועג איז עס געקומען מצד דעם לחץ וואָס מ'האָט לוחץ געווען אויפן מחנך - איז בנוגע דעם קינד איז ניט נוגע די טעמים פון דעם מחנך, אויף אים פועל'ט דער חינוך וואָס מען גיט אים בפועל, און דאָס (דער חינוך בפועל) ווירקט אויף אים, ביז אויף זיין גאַנצן לעבן - „גם כי יזקין לא יסור ממנה".

וואָס די התחלה דערפון איז - וואָס מען פאַרקוקט אויף אַ „קלייניקייט". מען איז מחנך און מאיר דרכו בחיים פון דעם קינד מיט אַ שמן וואָס האָט זיך אַנגערירט אין גוי'שקייט, טענה'נדיק: וואָס איז די נפק"מ - אויך פון דעם שמן קומט אַרויס ליכטיקייט און אין דער ליכטיקייט זעט זיך ניט אָן, לכאורה, קיין אונטערשייד צי דאָס קומט פון שמן טהור אָדער פון שמן בלתי טהור.

...ווערט פון דעם קינד אַ מתיוון רחמנא ליצלן!

און דאָס איז די התחלה וואָס פירט סו"ס צו מבטל זיין ח"ו די מחיצה שבין ישראל לעמים. בשעת מען איז מחנך אידישע קינדער מיט אַ חינוך שלא כהלכה, מיט אַ „ליכטיקייט" וואָס נעמט זיך פון אַ מקור בלתי טהור, איז ניט נאָר וואָס דאָס באַליכט ניט אָנווייזנדיק די אמת'ע וועג, נאָר אדרבה: דורך אַזאַ חינוך, ווערט פון דעם קינד אַ מתיוון רח"ל. מען נעמט אַ אידן און מען מאַכט פון עם אַ מתיוון.

ער בלייבט אַ איד - אין דעם האָט ער קיין ברירה ניט, „אע"פ שחטא ישראל הוא". אָבער בנוגע צו דעם וואָס ער האָט יע אַ ברירה - צי עס זאָל זיין „ובחרת בחיים", אָדער אין היפך החיים רח"ל - איז ער בוחר צו זיין אַ מתיוון רח"ל, ער טענה'ט אַז מען דאַרף זיין גלייך צו אַלע פעלקער, מבטל זיין ח"ו די מחיצה שבין ישראל לעמים. .

און דאָס איז פון די הוראות פון חנוכה: בשעת מען דאַרף ליכטיק מאַכן אַ אידישע הויז און אידישע קינדער דאַרף מען זיין זיכער אַז דאָס איז אַ ריינע אידישע ליכטיקייט, וואָס קען קומען נאָר פון שמן טהור, אין וועלכן עס האָט ניט אָנגערירט קיין גוי'שקייט. (לקו"ש ח"כ ע' 439)

פשוט כפשוטו - הפרטים הפעוטים בסדרי היום יומיים

...בכלל אינני יודע איזה אותיות עוד אמציא כדי להסביר לכאו"א מהם אשר האמור במשנה אני לא נבראתי אלא לשמש את קוני, אין הכוונה דוקא בענינים מבהילים את הרעיון וכו', וכדוגמת כהן גדול בשמנה בגדי זהב וכו', אלא אמיתית הכוונה היא לכאו"א מאתנו בחיי היום יומיים ודוקא בענינים הנקראים בלשון העולם ענינים אפורים שהאדם דש בעקביו, ובהנוגע לחבר המורים-ות. . הוא פשוט כפשוטו פרטים הפעוטים בסדרי יום יום אשר מפרטים אלו אם מסודרים כדבעי יתכונן דור ישרים יבורך דור הגאולה שילכו עמהם לקבל פני משיח צדקנו ובאמירה ראו גדולים שגדלתי. . (אג"ק ח"י ג'ש"י)

על צבאות השם להבהיר ש„נפלינו מכל העם אשר על פני האדמה"

בשיעור חומש דיום השלישי דפ' תשא - לומדים את הפסוק: „כי מצאתי חן בעיניך . . ונפלינו אני ועמך מכל העם אשר על פני האדמה".

כלומר: למרות שישנו „כל העם אשר על פני האדמה", ישנם עמים רבים על פני האדמה - אעפ"כ „ונפלינו אני ועמך", היינו, שבנ"י מובדלים מכל שאר העמים, וכאמור לעיל - כאשר יהודי רוצה ליהנות מדבר מאכל או משקה, הוא רוצה לשתות מעט מים, הנה לכל לראש מברך הוא „שהכל נהי' בדברו", היינו, שהשמים והארץ וכל צבאם („הכל") נעשו בדברו של הקב"ה, ורק לאחרי אמירת ברכה זו, ביכלתו לשתות מעט מים, או לאכול איזה דבר מאכל. וכך מובדלים בנ"י משאר אומות העולם בכל פרטי אורח חייהם - „ונפלינו אני ועמך".

וזוהי ההוראה הנלמדת מפסוק זה - שכל יהודי צריך לדעת שבנ"י הם מובדלים משאר כל העמים, ולמרות שנמצאים במעמד ומצב ד„מפוזר ומפורד בין העמים", אעפ"כ, „ונפלינו אני ועמך מכל העם אשר על פני האדמה". וכאשר ישנם יהודים שמאיזו סיבה שתהי' אינם יודעים זאת - מוטלת השליחות על „צבאות השם" להבהיר ענין זה.

ועי"ז נפעל הענין ד„מצאתי חן בעיניך" - היינו שמוצאים חן בעיני הרמטכ"ל של „צבאות השם", בורא האדם ומנהיגו, מכיון שהוא רואה שמתנהגים באופן ד„ונפלינו אני ועמך מכל העם אשר על פני האדמה". (משיחת ט"ז אדר תשמ"ג - בלתי מוגה)

B"H

Issue 9

„המטרה העיקרית . . פרומע ערליכע אידן,
ווארעמע אידן, חסידישע אידן"

In the Rebbe's Holy Care

Adapted from the Works of the Rebbes of Lubavitch

Education in the Light of Chassidus

"Those Oils Aint Oils"

Throughout the ages, the Jewish nation wandering about in exile has endured the unyielding persecutions of their gentile neighbors.

Each nation posed its own unique threat to the survival of Jewish life. Some engaged in open battle, while others implemented subtler means of oppression.

A classical example of the latter is exhibited in the story of Chanukah.

The Greek oppression (essentially) sought to eliminate the inherent division between the Jewish people and society at large.

They said, *"k'chol hagoyim beis yehudah"* - the Jewish people ought to adapt to the modes and cultures of society rather than remain a unique identity, independent and indifferent to the rest of civilization.

The approach of the Greek oppression - to dissolve the division between the Jewish and gentile nations - manifests itself in a similar outlook toward Jewish education, i.e. raising a child to pursue and aspire to live like the gentile society.

In truth, the Greek method of oppression poses a far greater threat to the continuity of the Jewish nation than a decree forbidding Torah-study and fulfillment of Mitzvos.

For a decree prohibiting religious observance is temporary and short-lived. Thus, at the moment the decree is annulled, Jews subsequently return to studying Torah and observing the Mitzvos.

Yet, a greater threat to Jewish survival exists when the oppression is such, that Jews are persuaded by society to assimilate and raise their children to pursue *"goyishkeit"* - secularism, sensuality etc., as this yields consequence long after the oppression has abated. For children retain the lessons they were taught in their youth, even after growing old.

The catalyst to such a condition is neglecting a *"klaynikeit"* - a minute deviation from the traditional Torah path.

Oftentimes, in the attempt to illuminate a child's life, one may consider using *'goyishe'* "oil" that promises to yield benefit for the child. Why, does it really make a difference what oil one uses? As long as the flame is bright and luminous - what harm can this cause?

Artificial Light

Chanukah therefore teaches that when seeking to illuminate a Jewish home or the education of a Jewish child, one must use the glow of pure light from holy undefiled oil.

The division between the Jewish people and the Gentile nations must remain intact.

For if a child is raised with principles gleaned from 'Greek oils', its effect is two fold: Not only does it fail to illuminate the appropriate course in life, but actually encourages the child to depart from the Jewish tradition and embrace a Hellenistic life instead - to "Become a Hellenist."

Of course, a Jew remains a Jew under all circumstances as he has no freedom to choose otherwise. Yet in the realm where one ***is*** granted freedom of choice, he can of course, adopt to a new Hellenistic lifestyle.

In light of the above, one can begin to understand the importance of maintaining a firm division between the Jewish people and the Gentile nations, especially with regards to the education of Jewish children. (*Likutei Sichos* vol. 20, p. 439)

Walk Before You Run

The Rebbe writes:

...I know of no other means to further explain to each one of them that the intent of our sages in their statement expressing the totality of the Jew's service of the Almighty "I am not created but only to serve my master," is not necessarily to perform astounding deeds - like the 'eight golden garments of the *Kohen Gadol*.'

Rather, its intent and objective is for each of us to implement this message of our sages in our everyday lives, especially concerning matters that society deems trivial and insignificant; those that one "treads upon with his heel".

As with the teachers . . this is intended in regard to the minor, petty details of the day to day routine. If they are appropriately dealt with, they will succeed in preparing a righteous and blessed generation, whom they will accompany when proceeding to greet *Moshiach Tzidkeinu*, proudly proclaiming, *"r'uh gidulim shegidalty"* - behold the children that I have raised! (*Igros Kodesh*, vol. 10, let. 3,310)

Battle Orders

The Torah relates in *Sidra Ki Sisah*, that Moshe Rabbeinu requested of the Almighty: *"...I have found favor in Your eyes... I and Your nation shall be exalted above all the nations upon the face of the earth."*

These words hold a very important lesson for all Jewish people, particularly for the children of *Tzivos Hashem:* Although there may be many *"nations upon the face of the earth"*, nevertheless the Jewish people stand apart from all other nations, *"I and Your nation shall be exalted"*.

This lesson is portrayed even in the most (seemingly) trivial and insignificant details of one's daily life:

When a Jew wishes to benefit from any kind of food or drink, he first and foremost utters a blessing: *"Shehakol nihiyeh bidvaro"*, proclaiming that all of heaven and earth ("everything") was created by the word of the Almighty. Only after pronouncing a blessing may he eat or drink. Thus the Children of Israel are set apart from all other nations of the world in every aspect of their lives.

A Jew must recognize that the Jewish people are distinct to all other gentile nations. Yes, in spite of our being *"scattered and dispersed throughout the nations"*, we remain *"exalted beyond all nations"*.

Consequently, if for whatever reason, there are Jews who are ignorant of this, it is incumbent upon the children of *"Tzivos Hashem"* - "The Army of Hashem" - to explain this by example to them.

By conducting himself in this manner, the Jew arouses the favor of the Almighty (*"I have found favour in Your eyes"*). That is, the Jew finds favor in the eyes of the 'Commander-in-Chief' of *'Tzivos Hashem'*, the creator of all mankind, because he desires that every Jew conducts his life in a manner *"distinct to all the nations"*. (*Sicha* to *Tzivos Hashem*, 16 *Adar*, 5743 - unedited)

בס"ד

ברוח ישראל סבא

ווי דער רבי האט אונז געהאדערוועט

חינוך חסידותי לאור תורת רבותינו נשיאינו • גליון י

שיהא ניכר על הילד שהוא בנו של חסיד ותמים

בפירוש כפל הלשון שבהתחלת הפרשה, "ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק" - מפרש רש"י: "קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם והעידו הכל אברהם הוליד את יצחק".

ועד כדי כך הי' קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם, שלא היו יכולין להבחין ביניהם, כדאיתא בגמרא "מאן דהוה בעי למשתעי בהדי אברהם משתעי בהדי יצחק, בהדי יצחק משתעי בהדי אברהם", עד ש"אתא אברהם בעא רחמי והוה זקנה, שנאמר ואברהם זקן בא בימים".

ומזה למדים הוראה בענין החינוך - שצריך להיות באופן ש"העידו הכל אברהם הוליד את יצחק", שכאשר מסתכלים על ילד יהודי רואים ומכירים ("כל רואיהם יכירום") שהוא בנו של אברהם ("אחד הי' אברהם") ו"קלסתר פניו . . דומה לאברהם", שרואים ומכירים שהוא בנו של חסיד ותמים וכו', עד כדי כך, שההבדל בינו לבין אביו אינו אלא בענין הזקנה, שלאביו יש כבר זקן שיבה, ואצלו לא התחיל לצמוח זקן להיות[ו] ילד קטן...

שענין זה נעשה עי"ז שהתחלת החינוך (משעה שיוצא לאויר העולם) היא באופן שמחדירים בו הנקודה הכללית שבכללות העבודה ("ליראה את ה' ולאהבה אותו ולזכרו תמיד"), שמצד נקודה זו "כולן (מגדול ועד קטן) שוין לטובה". (סה"ש תנש"א ח"א ע' 135)

זיין שטאָלץ מיט דעם וואָס זיי האָבן באַקומען די תורה - אַ תורת חיים!

...ניט אריינגייענדיק אין די סיבות וואס האבן ביז יעצט אפגעהאלטען די איינפירונג פון בעשטימטע ענינים אין די הייזער פון אנ"ש, אין לבושים און אין חינוך הבנים, וויל איך נאך אמאל אויפמערקזאם מאכען אייך, אז פון היינט אן און ווייטער, האבען אלע, אן אויסנאם, געדארפט פאראייניגען זיך מיט די פרויען פון אנ"ש, וועלכע טראגען שייטלען, גיבען די קינדער א אמת חסידישן חינוך, און פירן א אמת חסידיש הויז בכל הפרטים.

און השי"ת זאל אייך העלפען - אז איר זאלט זעהען דעם אמת, אז עס איז ניט אזא שווערע זאך, און עס איז ניט א זאך וואס מען דארף זיך מיט דעם שעמען ח"ו.

אין געגען טייל - איר זאלט זיין שטאלץ מיט דעם, וואס מי האט די שטארק-ייט ניט צו שעמען זיך, מיט דעם וואס גייענדיק אין גאס וועלען חבר'טעס און פריינדינעס דערקענען אז דא גייט א אידישע פרוי וועלכע האלט זיך אין דת משה וישראל, און אויף אזויפיל - אז זי וויל דאס ניט אויסבעהאלטען, און זיין שטאלץ, וואס אייערע קינדער וייסען, אז זיי זיינען אנדרעש מכל הגויים, און זיי האבען באקומען די תורה, תורת חיים, און לערנען זי אלס איינציקער יסוד פון זייער חינוך. (אג"ק ח"י ע' ו')

ס'דאַרף זיין קאַנטיק פון "מיילן ווייט" אַז דאָ גייט אַ אידיש קינד!

אויף אידן שטייט דאָך "מלמד שהיו ישראל מצוינים שם שלא שינו את שמם לבושם ולשונם", און צום סוף סוף האָט מען אין זיך ניט קיין תוקף, און מען זוכט אַלע תחבולות, אַבי עס זאָל ניט זיין קענטיק אויפ'ן קינד אַז ער איז אַ איד. האָט ער פיאות פאַרקאַטשעט מען אים די פיאות, אויב מען קאָן ניט אָפּשערן אינגאַנצן, האָט ער ציצית פאַרבאַהאַלט מען די ציצית, מען זוכט אַלע תחבולות עס זאָל ניט זיין קענטיק אַז ער איז אַ איד.

דאַרפן דאַרף זיין אַז בשעת אַ אידישער אינגל גייט אין גאַס דאַרף פון מיילן ווייט זיין קאַנטיק אַז עס גייט אַ איד, וואָרום ישראל איז אַ שם המעלה, ולבסוף שעמט מען זיך גאָר דערמיט.

און בשעת דער אינגל ווערט בר מצוה און הויבט אָן לייגן תפילין, וואָס אויף תפילין שטייט "וראו כל עמי הארץ כי שם הוי' נקרא עליך ויראו ממך", בשעת עס גייט אין גאַס אַ אידישער אינגל וואָס לייגט תפילין, האָט ער בכח אַז דער גרעסטער, דער גדול שבגדולים, פון די אומות זאָל פאַלן פאַר אים. ולבסוף שעמט מען זיך און דעם מקום התפילין דאַרף מען פאַרשטעלן מיט האָר, וואו איז דער תוקף?!

הלואי וואָלטען גרויסע אויך ניט געוואוסט קיין ענגליש...

מען האָט מורא טאָמער ער וועט גיין אין גאַס און פרעגן ביי אימעצן אַ גאַס וועט ערריידן ענגליש מיט אַ אידישן עקצענט, וועט דאָך זיין קענטיק אַז ער איז אַ איד, לערנט מען מיט אים ענגליש, און שארי חכמות חיצוניות, אויף מטמא זיין, זיין קינדערשן מוח.

די ערשטע דריי יאָהר ווען אַ קינד הייבט אָן לערנען, דאָס איז די צייט וואָס יעמולט איז דער גאַנצער יסוד ער זאָל מצליח זיין אויף שפעטער, איז נעמט מען דעם קינד און מען איז אים מטמא דעם מוח מיט ענגליש, גרעמיקע, וכו'. הלואי וואָלטען גרויסע אויך ניט געוואוסט פון דעם, היינט מכל-שכן אַ קינד, ביז נייען יאָהר, ביז צוועלף יאָהר, און איך וואָלט זאָגן אויף אפילו ווייטער נאָר "תפסת מרובה לא תפסת".

וואו איז דער אידישער שטאָלץ?!

בשעת דער אויבערשטער זאָגט, ער דאַרף ניט קיין גן עדן, ער דאַרף ניט קיין בית המקדש, ער וויל גאָר נישט, ער וויל נאָר דעם "ושכנתי בתוכם", אין דעם מוח פון אַ אידישן קינד דאַרטן וויל ער זיין, נעמט מען דעם מוח און מען איז אים מטמא מיט חכמות חיצוניות. באמת וואָלט מען מיט אים געוואָלט נאָר לערנען זיי-ערע חכמות, נאָר עס איז דאָ עפּעס אַ זיידע, אָדער מען האָט מורא פאַר אַ אידן אין "ניו יארק", לערנט מען מיט אים אויך תורה כו'. וואו איז דער אידישער שטאָלץ?! (משיחת שמח"ת תשט"ו - בלתי מוגה)

B"H
Issue 10

המטרה העיקרית . . פרומע ערליכע אידן, „
"וואַרעמע אידן, חסידישע אידן

In the Rebbe's Holy Care

Adapted from the Works of the Rebbes of Lubavitch

Education in the Light of Chassidus

Reclaiming Jewish Dignity

From time immemorial, the Jewish nation collectively professed a dignified indifference towards the secular cultures of the world around them. Rather, they maintained their conspicuous, traditional Jewish lifestyle, mode of dress, demeanor and spirit.

In the following *Sicha*, the Rebbe's words ring with pain as he addressed the essential necessity for a Jewish person to portray *'yiddishe schtoltz'* (Jewish conviction, courage and pride), unashamed of openly displaying his/her Judaism, despite what the secular world will think.

In addition, and perhaps, more importantly, the Rebbe expressed an impassioned plea for *'yiddishe schtoltz'* particularly with regard to Jewish education. To the Rebbe, raising a child with the ambition to tally with the modes of the secular society, is indeed, quite a disturbing phenomenon.

The Rebbe said:

Our sages tell us that when the Jewish people were exiled in Egypt, they were marked by distinction by virtue of preserving ('not changing') their traditional names, manner of dress and native tongue.

In spite of this, the end result is that we fail to possess the appropriate strength of character, seeking all possible tactics to make certain that the (one's) child should not be recognized as a Jew.

If the child has *'pei'os'* (side-locks), they roll them up - if they can't cut them off entirely; if he has *'tzitzis'* - they have him conceal them. One pursues all possible means to hide the child's Jewish identity.

When a *'Yiddishe yingel'* (Jewish boy) walks down the street, it should be strikingly noticeable from 'miles away' that 'here walks a Jewish person!' For the name *'Yisroel'* is a mark of eminence; yet instead one is ashamed of it!

Our sages tell us (*Brochos* 6a) that the intent of the verse (*Devarim* 28:10) that states, *"and all the nations of the earth shall see the name of G-d bestowed ('called') upon you' and they will therefore fear you"* refers to the Jew who wears *Tefillin*.

A Jewish boy who has become *'Bar-Mitzvah'*, dons *Tefillin*, and walks down the street, has the power to have the most eminent, distinguished gentile be humbled ('fall') before him.

Yet in the end one is ashamed of this, and the place of the *Tefillin* one covers instead with hair... Where is the *'yiddishe schtoltz'* (Jewish conviction)?

One fears that when their child will walk down the street and will ask someone for directions, he will speak English with a *Yiddish* accent, making it obvious that he is Jewish. They therefore teach him English and various other Secular studies, defiling his pure and innocent ('childish') mind.

It is precisely during the initial three years of a childs studies, when the foundations of his future success are laid. Yet, instead of teaching the child *'Limudei Kodesh'*, they take the child and contaminate his mind with English, Grammar and so on.

It's All In the Mind

Truthfully, I wish that even the older ones (adults) wouldn't know of these subjects, how much more so concerning a child. We ought to avoid these subjects at least until the child is nine years old or twelve years old. I would even insist that this be implemented even further for older ages but, as our sages tell us: *"tofastah m'rubah - lo tafastah"* - If one grasps excessively, one fails to grasp anything at all!

The Almighty declares that he doesn't need His *Gan Eden*, nor His *Bais Hamikdash*. All he wishes for is *'v'shochantie b'sochom'* - to *'dwell amongst them'*, in the minds of Jewish children - this is where the Almighty wants to be. Yet instead, we 'take' this mind and defile it with Secular studies.

In truth, one would rather have his child study *only* Secular studies, but because he has a *'zaide'* (grandfather), or one fears a certain Jew living in New York... they also teach him Torah. Where is the *'yiddishe schtoltz'*? (*Sicha, Simchas Torah 5715 - unedited*)

Out in the Open

The Rebbe writes:

...Irrespective of the factors that held up the practice of various issues in the homes of *Anash* until now, whether concerning appropriate dress, or suitable education -

I wish to further bring it to your attention, that from today onwards, each and every Jewish woman ***without exception*** ought to join the women of *Anash* who wear *shaitlach* in an effort to provide their children with a true *chassidishe chinuch* and conduct all aspects of their home in a true *chassidishe* spirit.

May the Almighty help you recognize the truth that it is really not so difficult, and certainly nothing to be ashamed of *chas v'sholom* - heaven forbid. On the contrary, this should serve as a source of pride, being that you have the strength [of character] to proceed undaunted when you walk in the street and your friends and acquaintances behold that here walks a Jewish woman who adheres to Jewish tradition. So much so, that she is not willing to conceal it.

[Furthermore, you ought to be proud] that your children know that they are distinct to all the other nations because they received the Torah, a *Toras Chaim* - Torah of life and study it as the only foundation of their education. (*Igros Kodesh* vol. 10, p. 6)

Judge A Jew By His Cover

The Torah states (Toldos 25:19): *"And these are the offspring of Yitzchok son of Avrohom - Avrohom begot Yitzchok"*.

To explain the repetitive rhetoric of *"Yitzchok the son of Avrohom - Avrohom begot Yitzchok"*, Rashi explains: The features of Yitzchok's countenance resembled those of Avrohom's. Consequently, all attested to the truth that "Avrohom begot Yitzchok".

In fact, Yitzchok's appearance resembled the visage of Avrohom to the degree that one couldn't even distinguish between them. As our sages tell us (*Bava Metziah* 87a), "one who wished to speak to Avrohom, would speak instead to Yitzchok, and one who wished to speak to Yitzchok, spoke instead to Avrohom". This continued until Avrohom pleaded for Divine mercy, and miraculously grew a beard. This is indicated in the verse (*Bereishis* 24:1), *"V'Avrohom Zaken"* (lit. 'Avrohom was old'), figuratively meaning *'zaken'* - he had a beard.

A remarkable lesson can be derived from the above narrative concerning Chassidic education:

A child's upbringing should result in everyone attesting to the fact that *'Avrohom begot Yitzchok'*. That is, when one looks at a Jewish child one ought to be able to behold and recognize that this is 'the child of Avrohom' whose countenance resembles the features of Avrohom - i.e. this is the child of a *Chassid* and *'Tamim'* etc.

Yet the only variance between them would be perhaps, that the father has already a mature long beard, whereas the childs beard has yet to grow being that he is still a young child...

This can be accomplished by imbuing within the child - as soon as he is brought into this world - the central principle of serving *Hashem* - "fear the Almighty, love Him and remember Him always" (*Shulchan Aruch AdHaz*, O.C. ch. 46:1), because as far as this is concerned, "all (both young and old) are equally worthy" (*Sefer Hasichos* 5751 vol. 1, p. 135)

בס"ד

ברוח ישראל סבא

ווי דער רבי האט אונז געהאדעוועט

חינוך חסידותי לאור תורת רבותינו נשיאינו • גליון יא

מחנך זיין אין דרכי החסידות פון גאָר יונג

מיין חינוך, וואָס הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק האָט מיך מחנך געווען הויבט זיך אָן אין די גאָר פריעסטע קינדער יאָהרן.

איינע פון די פיעלע הדרכות אין דרכי החסידות, באַ חסידי חב"ד בכלל און בית רבי בפרט, איז צו מאַכן וויסן אַ קינד פון גאָר גאָר יונג אַז מען בעדאַרף זיין געהיט פון זיין איבערקלייבעריש וואָס צו עסן, אויך ניט איב-ערקלייבעריש אויף וואָס צו שלאָפן און זיין אימער ריין הן קערפערליך און הן אין קליידונג. (סה"מ תיש"א ע' 167)

אין אַ סידור און אויף אַ אידן מיט דער רעכטער אויג...

מיא מאָנט ביי מיר פאַרוואָס איך בין צוא גוט, איך קוק בעין יפה, נאָר דער אמת איז אַז דאָס האָט מען מיר געגעבן איך זאָהל קוקן אויף אַ אידין בעין יפה,

ווען איך בין אַלט גיוועז פיהר יאָהר האָב איך גיפרעגט באַ דעם טאַטין פאַרוואָס האָט דער אייבערשטער ברוך הוא בעשאַפין אַ מענטשין צוויי אייגין און איין מויהל, און איין נאָז, האָט ער מיך גיפרעגט צו ווייס איך אלף בית, ועניתי הן, פרעגט מיך ווידער דער טאַטע, צי ווייסט דוא אַז עס איז פראַן אַ שין און אַ סין, און וואָס איז דער חילוק פון זיי, ועניתי לו, אַז אַ שין איז די פינטעלע פון דער רעכטער זאַייט, און סין איז די פינטעלע פון דער לינקער זאַייט, האט מיר דער טאַטע געזאָגט, פראַן זאַכין וואָס מיא דאַרף אייף זיי קוקין מיט דער רעכטער אייג, און פראַן זאַכין וואָס מיא דאַרף אייף זיי קוקין מיט דער לינקער אייג,

...און אויף אַ צוקערקע און אַ צאַצקע מיט דער לינקער אויג!

אין אַ סידור און אייף אַ אידין דאַרפמען קוקען מיט דער רעכטער אייג, און אייף אַ צוקערקע און אַ צאַצקע מיט דער לינקער אייג, און פון יעמולט אָן האָט זעך אייגעוואָרצילט די זאַך אַז אייף אַ אידין ווערר ער זאָל ניט זאַיין און וויא ער זאָהל ניט זאַיין דאַרף מען קוקן בעין יפה. (לקו"ד ח"ד, ע' 1412)

לכל לראש איז געווען הצנע לכת

דער אַמאָליגער חינוך און די אַמאָליגער הדרכה האָט חוקק געווען די זאַך פון הצנע לכת. ניט נאָר וואס מען האָט מרחיק געווען בליטות און ניט דערלאָזן קיין חיצוניות. נאָר מען האָט די בליטות און חיצוני' מיאוס געמאַכט פון קינדווייז אָן, און געהאָרעוועט אויף אויסצוואוואָרצלען זיי, און במקומם האָט מען חוקק געווען מדות טובות. און לכל לראש איז געווען הצנע לכת. (סה"ש ה'תש"ג ע' 140)

די קינדער זאָלן וויסן אַז זייערע טאַטע-מאַמע זיינען אנדערש!

בעיקר דאַרף זיין קענטיק די באזונדערע קדושה-הנהגה אין חינוך הבנים והבנות, אין דער איינשטעלונג פון דער הויז-פירונג. ניט נאָר פירט זיך זיין הויז אינגאַנצן אַנדערש ווי דאָס הויז פון אַ ניט-אידן, להבדיל, נאָר אפילו מיט אַ העכערער דרגת קדושה ווי די הנהגת הבית פון יענע אידן, שומרי תורה ומצוה, וואָס ביי זיי הערן זיך שטאַרק אָן די וועלטלעכע הנחות; ביי אים הערט זיך אָן אין אַלע עניני הבית בלויז דעת תורה - אידישקייט און הייליגקייט...

מען דאַרף ניט נאָכגיין דעם רוח הזמן. און דאָס דאַרף זיין אין אַזאַ קענטיקן אופן, אַז די קינדער זאָלן וויסן אַז זייערע טאַטע-מאַמע זיינען אַנדערש ווי אַלע: אַנדערע פרויען זיינען אָנגעטאָן אין ניט-בהידור-צניעות'דיקע קליידער, אָבער זייער מוטער גייט אָנגעטאָן צניעות'דיק בתכלית; אַנדערע טאַטעס זיי-נען ניט אָפּגעהיט פון אָפּנאַרן אַ צווייטן אין געשעפט, אָבער זייער טאַטע זוכט קיינעם ניט אָפּנאַרן, ער האַנדלט ערלעך א.ז.וו.

זיין היים טיילט זיך אויס פון אַנדערע היימען - „ונפלינו"

אפילו בשעת דאָס קינד איז נאָך קליין און קען נאָך ניט באַגרייפן די באַדייטונג פון תורה וקדושה, קען ער אָבער אויך שוין דאַן פילן אַז זיין היים טיילט זיך אויס פון אַנדערע היימען - "ונפלינו". במילא לערנט זיך דאָס קינד ניט אָפּ פון אַנדערע קינדער; נאָר אדרבה, ווען ער זעט ווי אַנדערע קינדער פירן זיך אויף ניט ווי עס דאַרף צו זיין און זיי היטן זיך ניט אויס פון גזל, זיי נעמען פון פרעמדע פעלדער ניט בלויז הפקר'דיקע "דודאים", איז דאָס גופא פאַר אים אַ באַווייז אַז ער זאָל אַזוי ניט טאָן. ער ווייסט, אַז זיי זיינען ניט קיין חברים פאַר אים...

דאָס הייסט, בשעת מ'איז מחנך אַ אידישן קינד ווען ער איז נאָך גאַנץ יונג ער זאָל וויסן אַז ער איז אַנדערש ווי די וועלטליכע קינדער, איז אויך שפּעטער, ווען ער ווערט עלטער, לערנט ער זיך ניט פון אַנדערע קינדער פון זיין עלטער, נאָר ער גייט אַוועק - אזוי ווי דער פאָטער יעקב - לערנען דעם אויבערשטנס תורה, ודברת בם ביז אפילו סתם רעדן איז דאָס נאָר בדברי תורה;

און, ווי יעקב אבינו, אַז ער וואַקסט אויס און האָט חתונה, און גייט אַרויס אין וועלט, שטעלט אויף אַ משפּחה און ער נעמט "ריחיים על צוארו", ער נעמט אויף זיך דעם יאָך פון פּרנסה - איז אויך דאַן האָט ער אַ קביעות עתים צו לער-נען תורה אַלע טאָג, און בשעת ער איז פאַרנומען מיט זיינע ענינים הגשמיים זאָגט ער "שיר המעלות", און ער פאַרלאָזט זיך אינגאַנצן אויף דעם אויבערשטן, און במילא איז זיין גאַנצע עסק-הנהגה נאָר על פי תורה. (לקו"ש ח"ג ע' 792)

B"H

Issue 11

„המטרה העיקרית . . פרומע ערליכע אידן,
ווארעמע אידן, חסידישע אידן"

In the Rebbe's Holy Care

Adapted from the Works of the Rebbes of Lubavitch

Education in the Light of Chassidus

Home Economics

One of the most overwhelming influences on a child's life is the atmosphere of his home. Thus, in an effort to raise upstanding Jewish children, one should endeavor to imbue his/her home with a pure spirit of Holiness.

That is to say, in addition to conducting one's home in a manner clearly distinct to an ordinary Gentile home, one's dwelling should be marked by a particularly superior level of Holiness, even relative to the homes of those Jews who - although observant of Torah and Mitzvos - nevertheless heed to worldly ethics and values. One's home ought to be permeated only with the spirit of the Torah, *Yiddishkeit*, sanctity and holiness.

That is, one need not pursue the modern trend; one's mode of conduct should impress upon one's household a detachment from worldly values and ethics, to the point where even one's children recognize that ***their*** father and mother are different:

Other women dress in clothes that do not necessarily reflect a strong commitment to *tznius* (modesty), but ***their*** mother dresses according to the highest standards of *tznius*. Others do not refrain from deceiving their fellow in business, but ***their*** father does not attempt to deceive anyone, and instead conducts his business scrupulously.

Even when a child is very young and cannot appreciate the sanctity of the Torah's path, the child can however sense that his home is different to all others, the child senses the theme of *'V'niflinu'*. Thus, in this manner, the child will not strive to model himself after the children around him.

Upon seeing that other children conduct themselves improperly, this in itself indicates to him to conduct himself differently. When he sees them taking from other peoples ('foreign') fields, not only gathering wild, ownerless plants like mandrakes... (Bereishis 30:14, Rashi), he understands that he should not behave this way; he understands that these are not the type of friends he should have.

When a Jewish child is taught from the earliest ages onward to sense that he is different from all children, he will not seek to learn from other children when he grows older.

Instead, he travels away as Yaakov our forefather did, and studies the Torah of the Almighty. Then even his ordinary speech reflects the teaching of *'V'dibarta bam'* (Devarim 6:7) - you shall speak of them i.e. continually discuss Torah.

In this manner, even when he matures and like Yaakov, marries, establishes a family and engages in worldly affairs to support his family, he will still maintain fixed periods for Torah study every day.

In addition, when he involves himself with material concerns, he relies entirely on G-d and consequently conducts all his affairs strictly according to the Torah's precepts. (*Likutei Sichos* vol. 3, p. 792)

No Stuffed Shirts!

The previous Rebbe writes:

The *chinuch* (education) of former times and the *hadrachah* (guidance) of yesteryear ingrained the virtue of *'hatsneya leches'* - conducting oneself modestly and unassumingly.

It wasn't only that they would reject conspicuous or extraneous behavior, rather, it was seen as repugnant from childhood on. One would labor to eliminate them entirely, replacing them instead with good character traits. First and foremost, we were taught *'hatsneya leches'* - modesty. (*Sefer Hasichos* 5703, p. 140)

A Finger in Every Pie

The previous Rebbe writes:

The *chinuch* - education that my father gave me, began in my earliest childhood years.

Amongst the many directives of *darkei hachassidus* (Chassidic lifestyle) practiced in a home of *Chabad Chassidic* orientation, particularly in *'beis Rebbe'* (the households of the *Rebbeim*) is, to make the child aware from a very young age to avoid being picky (meticulous) about what he eats or what he sleeps on.

In addition, he should assure his cleanliness both in body and dress. (*Sefer Hama'amorim* 5711, p. 167)

In the Eye of the Beholder

The previous Rebbe once related:

People ask me why I am too kind, and look at everyone with a kindly eye. The truth is that the ability to regard everyone with a kindly eye was given to me. I was taught to look favorably upon another Jew.

When I was four years old, I once asked my father why Hashem created man with two eyes, but with only one mouth and one nose.

In reply, my father asked me, "Do you know the *alef-beis?"*

"Yes," I answered.

My father asked further: "Do you know that there's a *shin* and a *sin* - what is the difference between them?"

"A *shin* has the dot at the right," I explained, "and a *sin* has the dot on the left."

My father then said: "There are things that one should look at with one's right eye, and there are things that one should look at with one's left eye.

One should look into a *Siddur* and at a fellow Jew with one's right eye, and one should look at a candy and a toy with one's left eye."

From that time one, it was ingrained in me, to look favorably upon a fellow Jew, *whoever he may be and in whatever state he may be.* (*Likutei Dibburim* vol. 4, p. 1412)

בס"ד

ברוח ישראל סבא

ווי דער רבי האָט אונז געהאָדעוועט

חינוך חסידותי לאור תורת רבותינו נשיאינו • גליון יב

מדוע לא נעשה „שטורעם" כשהתלמידים מצליחים בלימודי קודש?!

עס איז געוואָרן אַ מנהג המדינה, אַז אַזוי ווי ס'איז דאָ ישיבות וואָס זיי רעכענען אַז זיי זיינען מוכרח לערנען לימודי חול, און אפשר זיינען זיי טאַקע מוכרח בזה, און דאָ באַ זיי תלמידים וואָס זיי קאָנען אַזוי פיל בלאַט גמרא אויף אויסווייניק, צי אַזויפיל פרקים משניות אויף אויסווייניק, צי האָבען מצליח געווען אין קיום המצוות וכו' וכו', קיינער מאַכט ניט דערפון קיין ווערטער ניט, ניט נאָר די ראשי ישיבות און די מלמדים, ניט אפי' די עלט-ערן אויך ניט, מהיכי תיתי, קאָן ער הונדערט בלאַט אויף אויסווייניק, קאָן ער צוויי הונדערט בלאַט, האָט ער אָפּגעלערנט עטליכע מסכתות,

דערנאָך בשעת עס קומט אָבער צו „רידשענס", ווער רעדט נאָך אויב עס איז נאָך דאָ, דאָס וואָס נקרא בלשון המדינה „קאָנטעסט", און ער איז מצליח בנוגע צו „שעקספּיער" און בנוגע צו אַ צווייטן שיכור אַ גוי וכו' וכו' וכיו"ב, און ער קען נאָך דאָס מאַכען אויף אויסווייניק און מבחין זיין צי האָט יענער אַ טעות געהאַט אין חוקי הדקדוק, און ווי ער האָט מסביר געווען און מצייר געווען די תהלוכות הנפש, די תכונות הנפש, וכו' וכו', און די בוחנים שטעלן אוועק דעם „סטעמפּעל" אַז ער ווייס וואָס „שעקספּיער" האָט אויפגעטאָן, און וואָס איז זיין טועכץ בנוגע לתהלוכות העולם, איז דאָ ווערט דער געוואַלדיקער שטורעם.

געגומען אַ בחור וואָס האָט געקענט לערנען כל היום לימודי קודש...

און די הנהלת הישיבה און די ראשי הישיבות, און די בעה"ב רעדט מען דאָך ניט, און די אַלע צייטונגען לאחריהן און מ'איז דאָס מפרסם בחצוצרות וקול תרועה, אַז מ'זאָל וויסען זיין אַז מ'האָט גענומען אַ בחור וואָס האָט געקאָנט לערנען כל היום כולו לימודי קודש, און מ'האָט אים אַריינגעשפּאַרט בסעודתו של אותו רשע, צי דאָס איז „שעקספּיער" צי דאָס איז אַן אַנדערער צי וכו' וכו', און ער האָט דאָרט מצליח געווען ביז אויף אַזוי פיל אַז אַ גוי, צי אַ אידישער גוי, צי להבדיל אַ גוי'שער גוי, האָט געזאָגט אַז ער איז הגיע עד תכליתו.

מילא מוכרח, מוכרח! אָבער וואָס איז דער נהנו מסעודתו, וואָס איז די הנאה שבדבר, און פאַרוואָס איז די הנאה אין אַ ענין דערפאַר וואָס חכמה יש בגויים, תורה זאָגט אַז חכמה יש בגויים תאמין, וואָס האָסטו הנאה וואָס ער קען וואָס „שעקספּיער" האָט געשריבן, פאַרוואָס דרוקסט ניט אָפּ אין צייטונג אַז דער־און־דער תלמיד איז קלאָר אין אַזויפיל און אַזויפיל בלאַט גמרא אויף אויסווייניק?!

...און מ'צאַצקעט זיך וויפיל שורות ער קאָן פון אותו רשע!

און דאָס איז ניט אַ ענין של הידור מצוה - דאָס איז מהרס די יסודות פון חינוך הכשר, וואָרום אַ תלמיד איז אַ תלמיד, און אַ קינד איז אַ קינד, און ער זעט אַז מ'צאַצקעט זיך וויפל ער קאָן שורות פון פלוני-בן-פלוני של אותו רשע, איז דאָס „על כפים חקותיך", און עס איז גאָרניט שייכות צו זאָגן, און להבדיל רבא און אביי וכו' וכו', גאָרניט איז מהיכי תיתי, און אַזוי איז דאָס די הנהלות פון ישיבות און אַזוי איז דאָס די עלטערן און אַזוי קומט דאָס דערנאָך אַראָפּ פון די אבות אין די בנים.

ולא זו בלבד איז די ישיבה וואָס זי האָט מצליח געווען מערער אָפּרייסען קינד-ער פון לימוד התורה, און טיפער זיי אַיינשפּאַרען אין לימוד חכמות חיצוניות וכו' וכו', איז זי שטייט ברום המעלה, און זי רעכנט זיך די וואָס האָט מצליח געווען אין חינוך על טהרת הקודש.

. . . וכאמור דער עיקר ענין בכל זה איז, אַז מ'זעט ניט וואָס דאָס איז פאַר אַ ענין, דאָס איז אָנגענומען געוואָרען אַז דאָס איז אַ מצוה בדבר, אַזוי ווי מ'דאַרף האָבען מ'זאָל געבען געלט אויף אַ ישיבה, אַזוי ווי מ'דאַרף האָבען אַ מוטער צי אַ פאָטער זאָלן זיך ניט אָפּשרעקען צו שיקען אַ קינד אין אַ ישיבה, דאַרף מען אים באַווייזען אַז דאָרט אין ישיבה גופא קאָן ער מטמא זיין את המוחין שלו.

מהיכי תיתי דיר ווייזט זיך אויס אַז דו האָסט קיין אַנדער וועג ניט, לכה"פ גיי אַריין צו זיך אין צימער און וויין אויס, פאַרוואָס באַ דיר דאַרף זיין עבודה דוקא אין אַזאַ מין וועג, תמורת זה איז ער שש ושמח און מ'האָט הנאה עמוקה וואָס ער האָט נהנה געווען מסעודתו של אותו רשע. (משיחת פורים תשכ"ב - בלתי מוגה)

פשיטא **אשר הזן ומפרנס לכל - ימציא** לו **גם כן את פרנסתו!**

קבלתי מכתבו מכ"ג שבט, בו כותב בקצרה סדר הדברים איך שנכנס לתו"ת ומסיים שהוא עתה בן ט"ו וחצי שנה ושאלתו אם לצאת מהישיבה להתלמד אומנות או לא.

והנה פשוט הדבר אשר כיון שבאופן פלא וכפי שכותב במכתבו זכה לכנוס לישיבה ובפרט לישיבה כזו שלומדים בה הן נגלה והן חסידות הרי צריך הוא להבין איך שמסייעים בידו מלמעלה להעמידו באופן הטוב לפניו בגשמיות וגם ברוחנ-יות, ומובן ג"כ שכדי לנסותו נופלים לו לפעמים מחשבות להפסיק לימודו, ולכן צריך לבטלם ולהתמסר לשיעורים בנגלה ובחסידות בהתמדה ושקידה גדולה,

ופשיטא אשר הזן ומפרנס את הכל הנה כשיבוא הזמן וצריך יהי' לפרנס את עצמו, ימציא לו ג"כ את פרנסתו, ואין לבלבל את עצמו בגיל שלו להתעסק בהכנת הפרנסה שתלוי אך ורק בהקב"ה, ובמילא הקישור בתורתו ובמצותיו הם עצה נפלאה להקל לאחר זמן את הפרנסה, ויציאה מאהלה של תורה קודם הזמן מפרעת בזה, והשי"ת יזכהו ויצליחו לתלמוד תורה ביראת שמים. (לקו"ש חכ"ב ע' 390)

B"H

Issue 12

In the Rebbe's Holy Care

„המטרה העיקרית . . פרומע ערליכע אידן,
ווארעמע אידן, חסידישע אידן"

Adapted from the Works of the Rebbes of Lubavitch

Education in the Light of Chassidus

The News that Doesn't Make it to the Papers...

The inclusion of Secular studies in Chabad *Yeshivos* has always sparked much controversy. Although the Rebbe sanctioned their inclusion in various institutions due to particular circumstances, the Rebbe's position is nevertheless clear and unequivocal as one of reluctance, and encouragement to avoid them as much as possible.

In the following *sicha*, the Rebbe addressed the disturbing absence of ample motivation in various *Yeshivos* to study ***Limudei Kodesh*** while simultaneously displaying great fanfare when success in Secular studies has been achieved.

The Rebbe said:

"Numerous *Yeshivos* in this country feel compelled to teach Secular studies. Yet, although there may be legitimate pretext for the incorporation of these subjects, there are however many students in these *Yeshivos* who also study vast amounts of the *Talmud* and *Mishna* by-heart, or advance in their observance of Mitzvos etc.

What justification is there, then, for disregarding these magnificent achievements?

The Shakespeare Hysteria

He may have learned one hundred *blatt* (pages) by-heart, two hundred *blatt*, or even several tractates, yet these simply fail to be noticed! - the principals, teachers and even the parents seem to be oblivious to them!

Yet when it comes time for the 'Regents,' or as termed in this country, the 'contest', great excitement takes place. It's when the child is successful at studying the works of Shakespeare or some other drunken Gentile when great excitement ensues; it's when a child knows it by heart and can identify a mistake made in the laws of grammar - *that's* when the fuss is made!

It's when he can explain how Shakespeare described man's characteristics and behavior; when the examiners award him with a certificate declaring that he knows what *Shakespeare* accomplished and how he effected the world at large - then the tremendous excitement is made.

Then the Faculty, the Principal (of course the laymen of the community, and all the newspapers), enthusiastically publicize their accomplishments. They want everybody to be aware that they took a student who could have studied Jewish studies all day, and had him bound to 'the feast of the *Rasha*' (*"Miseudaso shel oso rashah"*) - whether it be Shakespeare or any other!

The child succeeded to the point that even a Gentile - whether a Jewish 'Gentile' or even a non-Jewish Gentile - acknowledged that he mastered the subject to perfection.

Granted, the study of Secular subjects in this particular circumstance is compulsory and there may be no alternative. But why 'derive pleasure from this feast?' Why should one derive pleasure from Gentile "wisdom"? True, the Torah tells us: *"there is wisdom amongst the Nations"*, but why should one derive pleasure from this?

Why is it so admirable that a student knows what ***Shakespeare*** wrote? ***Why haven't they printed in the newspaper that their students studied vast amounts of the Talmud by-heart?***

Such would not be acting 'beyond the letter of the law,' but rather the bare minimum. For by neglecting to encourage the study of *Limudei Kodesh,* one undermines the foundations of worthy Torah education!

- The student recognizes that he is encouraged and held in great esteem with respect to his erudition of a book written by a *Rasha*, but his study of *Abayei* and *Rava* is taken for granted.

The result of this attitude being entertained by the Faculty as well as by the parents, such ideals are consequently conveyed to the children as well.

And yet in spite of this, the school that succeeds in further tearing children away from Torah-study, involving them more intensely in Secular studies is the more reputable, esteemed school and the more it regards itself as providing pure and holy education (*"al taharas hakodesh"*)!

The principle issue here is that the approach to teaching these subjects in various *Yeshivos* is mistakenly perceived as one of observing a *Mitzvah*.

Considering that it is imperative to teach these subjects for the sake of monetarily sustaining the Yeshivah or perhaps to encourage apprehensive parents to enroll their children, one must profess to be capable of defiling the child's mind with Secular studies."

At this point the Rebbe directed his remarks to the director of an institution of this kind, and says:

Granted, if it appears to you that you have no alternative, fine. But at least go into your private quarters and melt in tears over why your Divinely dictated service has to be carried out by such means!

Yet instead one is gratified with a child who derives benefit from the feast of a *Rasha* (*'ne'heneh miseudaso shel oso rashah'*). (*Sicha, Purim* 5722 - unedited)

Business Strategies 'for Dummies'

The Rebbe writes:

I received your letter in which you briefly describe the events that brought you to *Tomchei T'mimim*. You conclude that being that you are now fifteen-and-a-half years of age, you wish to inquire whether or not you ought to leave *Yeshivah* in order to pursue a profession.

It is quite obvious that your reaching the *Yeshivah* is miraculous indeed (as you describe in your letter), and especially a *Yeshivah* where both *nigleh* (the revealed dimension of Torah) and chassidus (the inner dimension of Torah) are studied. You ought to recognize that you have been guided from on High to a condition that is good both materially and spiritually.

In addition, realize that in order to test you, the Evil Inclination subjects you to various thoughts that prevent you from studying properly. You ought to ignore them entirely and devote yourself to the daily study of *nigleh* and *chassidus,* with great diligence.

Certainly, He who provides the livelihood and sustenance for all mankind will also provide a livelihood for *you* when the time is ripe. Don't confuse yourself at this age with earning a livelihood (*'parnasah'*), as this is something that is entirely contingent upon the Almighty.

Attaching oneself to G-d's Torah and Mitzvos is a phenomenal way to ease the stress of earning a livelihood in the future. Leaving the 'tent of Torah' early simply interferes. May Hashem grant you success in Torah-study and Fear of Heaven. (*Likkutei Sichos* vol 22, p. 390)